

Δ 3-4
(36-34)

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΝΕΟΛΑΙΑ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΜΑΪΪΟΣ 1937
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 3-4
ΕΤΟΣ Δ.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ

ΝΕΟΛΑΙΑ

ΕΤΟΣ Δ΄

ΑΡ. ΦΥΛ. 3-4

ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΜΑΪΟΣ 1937

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΝΕΑ ΕΛΠΙΔΑ

Βάρβαροι μπήκαν στην καρδιά σου
κι' απόμεινες νά τους κοιτάζης
πώς έκουρσέβαν τὰ ὄνειρά σου.
Βάρβαροι μπήκαν στην καρδιά σου.

Κυνηγημένο άγρίμι μένεις
κλεισμένο μέσ στη μοναξιά σου.
Τίποτα πιά δέν περιμένεις.
Κυνηγημένο άγρίμι μένεις.

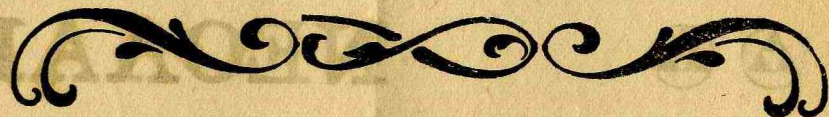
Στάθηκα έμπρός σου κάποιο βράδυ,
πού άστρο δέν έφεγγε κανένα
μέσ στης ψυχής σου τὸ σκοτάδι.
Στάθηκα έμπρός σου κάποιο βράδυ.

Μείναμε άμίλητοι κι' οί δύο μας,
κι' όμως μιλήσανε τὰ μάτια
σιωπηλά για τὸν καύμό μας.
Μείναμε άμίλητοι κι' οί δύο μας.

Τοῦ φθινοπώρου ἡ νοσταλγία
μιλοῦσε μέσα στην καρδιά μας
για μακρυνὰ ταξίδια θεϊα.
Τοῦ φθινοπώρου ἡ νοσταλγία.

Στὰ σκοτεινὰ τὰ μάτια σου εἶδα—
κι' έχτύπησε άγρια ἡ καρδιά μου—
άστρο νά φέγγη νέα έλπίδα.
Στὰ σκοτεινὰ τὰ μάτια σου εἶδα...

Γ. ΤΣΟΥΚΑΛΑΣ

ΩΡΑ...

Θέλω απόψε νά σοῦ τραγουδήσω τὸ τραγουδί τῆς Ἀγάπης, πού εἶναι ἡ χαρὰ κι' ἡ ἀνακούφιση τῆς ζωῆς. Θέλω νά γίνω ἑρμηνευτῆς τοῦ ψυχικοῦ μου κόσμου καί νά σοῦ σκιαγραφήσω τίς ψυχικές μου ἀλλαγές. Θέλω νά σοῦ ἀρμονίσω τὸν ξαναμμένο ἀπ' τὴν νοσταλγία μου πόθο καί νά σοῦ ζωγραφίσω τὸν γλυκὸ τῆς ψυχῆς μου ἀναβρασμό.

Νοιώθω μέσα μου κάτι σὰν ἔκσταση, σὰν χαρὰ, σὰν φόβο, σὰν συγκίνηση. Νοιώθω τὸ νοῦ μου νά ἀπλώνεται στοὺς πρόποδες τοῦ Ὑπερέραν καί τὴν ψυχὴ μου νά γίνεται νοσταλγία καί μὲ τοῦ πόθου τὰ φτερά νά σ' ἀγκαλιάζῃ. "Ω! μακαρισμένη ἡ ὥρα τούτη πού κάθε δεσμός μὲ τὸν κόσμο σβύνεται, χάνεται, φεύγει καί ἡ ζωὴ μου γίνεται ὄνειρο, παράδεισος, μακαριότης. "Ωρα μυροφόρα, ὥρα τῆς ψυχῆς, κλεμμένη ἀπ' τὴν αἰωνιότητα, χαρισμένη ἀπ' τὴν ἀθανασία. "Ωρα πού καί τὸ τρεμούλιασμα, ἡ ἀγωνία ἀκόμη τοῦ χαμοῦ τῆς ἔχει κι' αὐτὴ τὴ γλύκα τῆς.

"Ωρα στὴν ὁποία τὸ κάθε τι ζῆ, κινεῖται, χρωματίζεται. "Ωρα σὰν μιὰ στιγμή καί σὰν αἰώνας. "Ωρα ἔξω ἀπ' τὸ χρόνο. "Ωρα μέσα στὸ ἀπέραντο Βασίλειο τῆς Ἀγάπης, ὅπου ὅλα μοῦ μιλοῦν γιὰ σένα, μοῦ τραγουδοῦν τὸ ὄνομά σου, μοῦ κελαῖδοῦν τὴν ὁμορφιά σου, μοῦ χαρίζουν τὴν καλωσύνη σου. "Ωρα, ὅπου ὁ ἀέρας μοῦ φέρνει τὴ ζωογόνα θαλωρὴ τῆς πνοῆς σου, τὸ φῶς μοῦ χα-

ρίζει τὴν αἰθέρια μορφή τῆς εἰδῆς σου. "Ωρα, πού δὲν ξεύρω πῶς νά τὴν πῶ καί νά τὴν ὀνομάσω. Νοσταλγία, "Όνειρο, Μέθη, Χαρὰ, Ἀρμονία Τραγουδι, Ζωή, Ἀγάπη, Ἀπόλαυση, Εὐτυχία, Γαλήνη!... "Ωρα πού ὅσα κι' ἂν πῆ κανεὶς πάλι ἀτραγοῦδιστη κι' ἀπροσδιόριστη θὰ μείνῃ. "Ωρα γλυκεῖα, μακαρισμένη ὥρα, πού μ' ἀποκαλύπτει τὴν ὁμορφιά τοῦ Σύμπαντος τὴν καλωσύνη τοῦ Δημιουργοῦ. "Ωρα, πού ὅλα γίνονται μυριόστομο τραγουδί γιὰ νά μοῦ τραγουδήσουν τὴ χαρὰ σου, τὴν ἀγάπη σου, τὴ ζωὴ σου. "Ωρα, στὴν ὁποία εἶσαι ἡ καλόγνωμη Θεὰ τῆς παρηγορίας, τῆς χαρᾶς, τῆς ζωῆς, τῆς ἀγάπης. "Ωρα στὴν ὁποία εἶσαι τὸ φῶς, πού γεννᾷ, τὴ μέρα, ἡ Ταπεινωσύνη, μητέρα τῆς ἀληθινῆς σοφίας, ὁ Πόθος ὁ πατέρας τοῦ Ἔρωτα. Πού εἶσαι ἡ Ἰκανοποίηση, ἀπ' τὴν ὁποία ἀνθίζει ἡ Ἀπάρνηση. "Ωρα στὴν ὁποία ἀνθίζει ἡ Ἀπάρνηση. "Ωρα στὴν ὁποία εἶσαι ἡ Διάνοια, ἡ μάννα τῆς ἐπιστήμης, ἡ Ὑπομονὴ ἡ μητέρα τοῦ θάρρους. "Ωρα, πού ὅλο τὸ Στερέωμα μὲ τὰ πολύτιμα πετράδια του εἶναι στολίδια σου, γεννήματά σου. "Ωρα, πού ἀπὸ σένα προέρχεται ὅ,τι ὑπάρχει, ὅ,τι ζῆ, ὅ,τι ὑφίσταται, ὅ,τι ἀναπνέει, ὅ,τι χαίρεται, ὅ,τι νοσταλγεῖ, ὅ,τι ποθεῖ, ὅ,τι ἀγαπάει. "Ωρα, πού εἶσαι σὺ τὸ Σύμπαν καί ἡ θεία ψυχὴ του.

ΚΩΣΤΑΛΛ.

ΑΡΘΟΥΡΟΥ ΚΑΝΤΙΓΙΟΝ

Ο ΠΙΕΡΡΟΤΟΣ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΙΣ ΕΠΤΑ ΠΟΡΤΕΣ

Μετάφραση ΛΟΥΚΙΑΣ Α. ΒΑΓΕΝΑ

(Συνέχεια ἀπ τὸ προηγούμενο)

Τὸ Γεροντάκι.— "Ακου καί μένα Πιερρότε. Γιατί θέλεις νά ξεχάσης; Παρηγορήσου μὲ τὴν ἀνάμνησί σου. Ἀπάλλαξέ τὴν ἀπ' τὰ δυσάρεστά της. Ἀφῆσέ τὴν νά ξαναανθίσῃ.

Πιερρότος.— Σώπα γέρο ξεκουτιάρη, σώπα. Εἶναι κι' ἄλλες πόρτες. Θὰ κοιμᾶται βέβαια κάποιος πίσω ἀπ' αὐτὴν ἐδῶ... Τάκ, τάκ... (Σιωπὴ)! Τίποτε ἀκόμη. Στὸ διάβολο τεμπέλη. Ποιὸς μπορεῖ νά περιμένῃ. Τάκ, τάκ! Μπᾶ σιωπὴ ἀπαραβίαστη! Δὲν μὲ πολυσκοτίζει. Θὰ πάω ἄλλοῦ. Τάκ, τάκ!...

Μιὰ φωνή ("Ὑστερα ἀπὸ λίγη σιωπὴ).— Ποιὸς εἶναι;

Πιερρότος.— Εἶμαι ὁ Πιερρότος, ὁ γυιὸς τῆς Σελήνης.

Ἡ φωνή.— Πήγαινε στὸ διάβολο.

Πιερρότος.— Μωρὲ εὐγένεια; Γεροντάκι.— Δὲν ἐπιμένω, Πιερρότε. Δὲν θὰ βρῆς τὴ χαρὰ πού ζητᾶς.

Πιερρότος.— Πῶς τὸ ξέρεις γέρε ὀχληρέ; Κι' ἂν μ' εὐχαριστοῦσε νά προσπαθῆσω μὲ κάθε τρόπο; Κουμπάρε ἄνοιξε στὸν Πιερρότο!

Ἡ φωνή.— Μοῦ φέρνεις νά πιῶ;

Πιερρότος.— Νά πιῆς; Καλὰ θὰ σοῦ πληρώσω δυὸ ποτήρια.

Ἡ φωνή.— Ἐφτασα. (Ἡ πόρτα ἀνοίγει, ὁ γελωτοποιὸς φαίνεται ἐνῶ κάμνει τὸν μεθυσμένο) Ἄ σὺ Πιερρότε! Σὲ πῆρα γιὰ μιὰ ἀκτίνα τῆς σελήνης. Καλὰ. Θὰ μὲ πληρώσης λοιπὸν, φίλε μου;

Πιερρότος.— Ναι, ἀλλὰ πρῶτα πρέπει νά μοῦ πῆς...

Γελωτοποιός. Λίγα πράγμα-

τα προτοῦ νά πιῶ. Ξηράθηκε τὸ λαρύγγι μου.

Πιερρότος.— Γελωτοποιέ, μπορεῖς νά μὲ βοηθήσης νά ξεχάσω;

Γελωτοποιός. Πῶς ὄχι! ἄφου μπορῶ νά σέ βοηθῶ νά πιῆς. Μὲ πληρώνεις; Ἐμπρὸς στὸν Ἀρλεκίνο. Εἶναι καλὸς ταβερνιάρης κι' ἀρκετὰ τίμιος, ὅταν μάλιστα σκοπεύεις νά πληρώσης τὸ μισὸ ἀπ' αὐτὸ πού θὰ σοῦ δώσει. Μπρός, Ἀρλεκίνε, σοῦ φέρνω κόσμο!

Ἀρλεκίνος (ἀνοίγοντας ἀμέσως) Νᾶμαι! Ἐ γέρο-μεθύστακα. Τέτοια ὥρα ξυπνητός; Καλησπέρα Πιερρότε. Ἀπὸ ποῦ τὸν συμμάζεψες; Τὶ ἐπιθυμοῦν οἱ καλοὶ μου φίλοι;

Πιερρότος.— Νά ξεχάσω...

Γελωτοποιός.— Νά πιοῦμε.

Ἀρλεκίνος.— Εἶνε τὸ ἴδιο. Καθηστε ἐκεῖ. Ἡ νύχτα εἶναι τόσο ὁμορφὴ! Θὰ σᾶς σερβίρω ἀπ' τὸ μωρῶδάτο μου κρασί. Κι' ὕστερα θὰ παίξουμε ζάρια. Γιὰ νά ξεχάσης Πιερρότε, νά πού εἶναι κολλίτερα νά πιῆς.

Γελωτοποιός.— Φαρσέρ.

Ἀρλεκίνος.— Μεθύστακα!

Γελωτοποιός.— Θέλεις νά μὲ κλέψης, κατεργάρη!

Πιερρότος.— Τὶ νά κάμω! Ποιὸς μοῦ ὑπόσχεται ὅτι θὰ τὰ κατατάφῃς;

Γελωτοποιός.— (Μὲ τὸ μπουκάλι στὰ χέρια) Κῦττα αὐτό, κιτρινιάρη, κῦττα το. Δὲν πιστεύω νά ὑπάρχη ἀνάμνησις, πού νά μπορῇ νά βαστάξῃ δυὸ ὥρες σ' αὐτὴ τὴν πραγματικότητα. Ἄ! μὲ παιδεψε κι' ἐμένα πολλές φορές.

Ἀρλεκίνος Ποιὸς θὰ σκεφθῇ

γιαυτό τὰ χαμένα μικρά που τὸ πάθος τοῦ παιγνιδιοῦ τὰ ἐνθουσιάζει; Ξανθή, μελαχροινή, καστανή, δὲν ἐνδιαφέρει. Ἄλλὰ αὐτὸ θᾶναι, Μπρελάν, πέντε, διπλό;

Γελωτοποιός.— Ἄς πιούμε.

Ἀρλεκίνος.— Ἄς παίξουμε. Δυὸ τάλληρα σὲ ἕξ φορές.

Γελωτοπιός.— Καλά.

Πιερρότος.— Εἶσαι βέβαιος Ἀρλεκίνε...

Ἀρλεκίνος.— Ἄρχιζε ἕξ καὶ δύο. Γράφω.

Πιερρότος.— Αὐτὰ τὰ κοκκαλάκια...

Γελωτοποιός.— Πέντε καὶ τέσσερα.

Ἀρλεκίνος.— Ἐξ καὶ τρία.

Πιερρότος.— Ἄρκουν νὰ σκεπάσουν τὴν σκληρὴ εἰκόνα...

Γελωτοποιός.— Παίξε καὶ πιές.— Τρία καὶ δύο... Τί σου λέει τὸ κρασί;

Πιερρότος.— Ἦπια μιά βραδυὰ μαζί τῆς καλλίτερο.

Γελωτοποιός.— Μαζί τῆς μαζί τῆς! ἄς τὴν πειά. Ρίξε τὸ ζάρι.

Ἀρλεκίνος.— Πέντε καὶ ἕξ.

Πιερρότος.— Μάπάντησες;

Γελωτοποιός.— Μπρελάν τοῦ τέσσερα! Φέρε κι' ἄλλη μπουτίλια. Πιές Πιερρότε.

Πιερρότος.— Θὰ ξεχάσω;

Γελωτοποιός.— Ναί.

Πιερρότος.— Γιά πάντα;

Γελωτοποιός.— Ἄλλοίμονο.

Ἀρλεκίνος.— Ἄ σύ; Ἄς δοῦμε, παίξεις Πιερρότε;

Πιερρότος.— Αὐτὸ μ' ἐνοχλεῖ.

Ἀρλεκίνος.— Χρωστᾶς δυὸ τάλληρα...

Γελωτοποιός.— Στὸ παιγνίδι!

Πιερρότος.— Ἔτσι δὲν θὰ ξεχάσω παρὰ γιά μιά στιγμή.

Γελωτοποιός.— Ἄ! Τί ἡσυ-

χία θέλεις νὰ γνωρίσης; Θὰ χαμογελάσης στὴ Σελήνη καὶ δὲν θὰ σκέπτεσαι πειὰ γιά τίποτε!

Πιερρότος.— Καλά... ἀλλὰ αὔριο;

Γελωτοποιός.— Ἔ... αὔριο ἴσως νᾶχης πονοκέφαλο.

Πιερρότος.— Κι' ὕστερα

Γελωτοποιός.— Ὑστερα..θὰ ξαναπιῆς.

Πιερρότος.— Ἄλλὰ ἀνάμεσα στὰ δυὸ μεθύσια;

Ἀρλεκίνος.— Θὰ παίξης ἐπὶ τέλους;

Πιερρότος.— Ἄ! Ἄφησέ με

Ἀρλεκίνος.— Κολασμένε παίχτη!

Πιερρότος.— Ἄ, ναί, κολασμένος. Θέλω νὰ τὸ πιστέψτε — Γιατί νὰ πῶ ψέμματα; Ξέρεις καλά, συχαμερὲ καμπούρη, αὐτὰ τὰ ξυπνήματα, τὰ γεμάτα ἀγωνία που ἡ καρδιά χτυπᾶ φριχτὰ κάτω ἀπ' τὰ πλευρὰ κι' ἡ μέρα π' ἀνατέλλει εἶναι πειὰ μαύρη! Ἄχ! Ξέρεις πολὺ καλά τὴ στεναχώρια που θὰ δοκιμάσω παρ' ὅλο τὸ κρασί σου, ψεύτη χωρὶς οἶκτο. Γιατί θὰ μεθύσω, ἀφοῦ αὐτὸ ὕστερα θὰ μὲ κἀνὴ νὰ ὑποφέρω περισσότερο;

Γελωτοποιός.— Σώπα τρελλέ!

Πιερρότος.— Κι' ἡ δυστυχία θᾶναι πειὸ μεγάλη ἀπὸ ἕνα κορμὶ τσακισμένο ἀπὸ τὴν ἀκολασία καὶ ἡ λύπη θαὸξάνεται ἀπὸ τὴν ἀηδία.

Γελωτοποιός.— Σώπα σὺ σῶπα, γιατί αὐτὸ τὸ μπουκάλι θὰ σοῦ σπάση τὸ κεφάλι.

Ἀρλεκίνος.— Παίξτε λοιπὸν ἡλίθιοι!

Πιερρότος.— Ὅχι ὄχι πᾶτε στὸ διάβολο. Ὅλα σας τὰ φάρμακα δὲν ὠφελοῦν σὲ τίποτε Ἀποκοιμίζου μόνον τὸν πόνο κι' ὁ ὕπνος τὸν ξαναβιώνει πειὸ φρικτὸ κάθε πρωῖ... Ὅχι, δὲν θέλω οὔτε τὰ ποτήρια σας, οὔτε τὰ ζάρια σας! (Ἀπομακρύνεται).

Ἀρλεκίνος.— Ἄντε στὸ καλὸ. Δὲν μπορεῖ νὰ διασκεδάση κανεὶς μ' αὐτὸ τὸ λυπημένο σκιάχτρο.

Γελωτοποιός.— Ἄ! μὰ νὰ ποῦ θρονιάζεται ἀκόμα. Πῶς νὰ γλεντήσουμε... μ' αὐτὸ τὸ ἀπαρηγόρητο μοῦτρο. Ὅλα του τὰ λόγια μὲ θανατώνουν.

Ἀρλεκίνος.— Βλάκα! Ξέρω τί νὰ κάμω. Ἄς πᾶμε στὴν Πιπαζίνα. Ἐκεῖ θὰ πιόμε παίζοντας καὶ θὰ παρηγορηθῆς μ' αὐτὴ ἀκόλαστε.

Πιερρότος.— Ἡ Πιπαζίνα πέθανε. Τὴ σκότωσα μὲ μιά λέξι.

Ἀρλεκίνος.— (Ἐνῶ πάει στὴν πόρτα τῆς Πιπαζίνας στὸ μπράτσο τοῦ γελωτοποιοῦ). Σᾶν νὰ μπορούσαν τὰ λόγια σου, ὑπερήφανε νὰ σκοτώσουν! Πέθανε γιά σένα ἴσως, κι' αὐτὸ εἶν' ὄλο! Μπρός... Πιπαζίνα Πιπαζίνα!

Πιπαζίνα.— (Ἀνοίγει τὴν πόρτα) Περᾶστε, χαριτωμένοι μου κύριοι! Πόσο χαίρουμαι, που σᾶς βλέπω. (Μπαίνουν).

Γελωτοποιός.— Χά, χά, Πεθαμένη! Τὸν βλάκα!

Πιερρότος.— (Παραπονιαρικά στὸν ἑαυτὸ του). Δὲν μοῦ μένει πειὰ τίποτε. Κι' ὁ θάνατος ἀκόμα δὲν εἶναι παρὰ ἕνα ὄνειρο! Μόνον αὐτὸς μ' ἀπόμεινε. ὦ θάνατε, θάνατε, που ἡ ζωὴ μου σὲ περιμένει γιά τελευταῖο σφιχταγκάλιασμα, καὶ σὺ λοιπὸν δὲν θὰ εἶσαι τίποτε περισσότερο. Ἄλλοίμονο! Θὰ μοῦ δώσης σὺ τουλάχιστο τὴ γαλήνη;

(Ἐνῶ ἀναστενάζει, ἡ πόρτα που ἦταν κλειστὴ ἀνοίγει. Μιά ψηλὴ ἄσπρη σκιά βγαίνει καὶ σιγὰ τὸν πλησιάζει).

Ἀσπρη σκιά.— Πιερρότε!... (Σιωπῆ) Πιερρότε!

Πιερρότος.— Ποιὸς μὲ φωνάζει τόσο σιγὰ;

Ἀσπρη σκιά.— Πιερρότε, πιστεύεις τὰ φαντάσματα; Ἡ γαλήνη... ὑπάρχει ἀκόμη...

Πιερρότος.— Ἡ γαλήνη...

Ἀσπρη σκιά.— Κοιμήσου, μὴ σκέπτεσαι, μὴ θυμᾶσαι, μὴ ἐπιθυμεῖς πειὰ. Ἐλα μαζί μου εἶμαι ἡ αἰώνια ἡσυχία...

Πιερρότος.— (Χωρὶς νὰ κυττάξῃ σηκώνεται σᾶν ὕπνοβάτης). Ναί, ναί, ἡ φωνὴ σου εἶναι γλυκεῖα καὶ τὰ λόγια σου τραβοῦν θὰ σ' ἀκολουθήσω... Νομίζω πῶς σ' ἐπιθύμησα. Που σ' ἔχω ξαναδεῖ...

Ἀσπρη σκιά.— Ἀκολουθήσε με, Πιερρότε, χωρὶς νὰ μὲ ρωτᾶς ποιὰ εἶμαι.

Πιερρότος.— Μοῦ φτάνει νὰ μὲ παρηγορήσης... Ἄλλὰ στάσου μήπως μὲ γελάσης καὶ σὺ σᾶν τίς ἄλλες; Μὴν εἶσαι ἡ Πιπαζίνα που κρύβεσαι κάτω ἀπ' τὸ μαντῶ σου; Μήπως ἡ κολομπίνα κι' ἔρχεσαι νὰ γελάσης μαζί μου;

Ἀσπρη σκιά.— Ἀκολουθήσε με, Πιερρότε. Δέξου με χωρὶς νὰ μὲ γνωρίζεις.

Πιερρότος.— Ὅχι! ὄχι, πολὺς φορές γελάστηκα. Δὲν θὰ σ' ἀκολουθήσω, χωρὶς νὰ δῶ τὸ πρόσωπό σου. Μὲ γελᾶς ἢ ὄχι, θέλω νὰ δῶ ποιὰ εἶσαι.

Ἀσπρη σκιά.— (Ὑστερα ἀπὸ ἕνα ἀπότομο δισταγμὸ τραβᾷ τὸ πέπλο τῆς καὶ παρουσιάζεται φριχτὴ ἡ μορφὴ τοῦ θανάτου).

Πιερρότος.— (Παραμερίζοντας ἀπ' τὴ φρίκη) Ἄ, Χριστέ μου... Πίσω! Πίσω! Ἄφησέ με (ἀπ' τὸ φόβο γονατίζει) Σελήνη, μητέρα μου, σὺ, που τὸ φῶς σου, μοῦ ἀποκάλυψε αὐτὸ τὸ φριχτὸ πρόσωπο, σῶσε με, σῶσε με ἀπ' αὐτὰ τὰ ἀπαίσια κοκκαλίνα χέρια, που θέλουν νὰ μὲ σφιχταγκάλιασουν.

(ἀκολουθεῖ)

ΔΙΗΓΗΜΑ

ΛΕΝΑ

«Εκείνη που δέν ήταν σαν τις άλλες»

—Στο μικρό νησιώτικο καφεενεδάκι που άπλωνε τις καρέκλες του μπροστά στο μώλο που ήταν και το μοναδικό κέντρο που μπορούσαν να περάσουν λίγες ώρες ευχάριστες διασκεδάζοντας την άνια τους, το γραμμόφωνο είχε πάψει από πολλήν ώρα να τους έκνευρίζη. Ή συντροφιά είχε περιτριγυρισμένο τον κομπό κύριο, ένα τύπο κοσμικού νέου που έκανε έντύπωση ή λεπτότητα των τρόπων του, που με φωνή ήρεμη και υποβλητική τους διηγόταν μιὰ ιστορία αγάπης με πρωτότυπο περιεχόμενο.

—«...μιὰ χαριτωμένη, γλυκομίλητη μικρούλα, με φειδένιο σώμα κι' έκφραστικά ματάκια, ένα ξανθό όνειρο, αλλά σ'ας επαναλαμβάνω ήταν μιὰ γνωριμία που έμεινε πραγματικά στο πλαίσιο της γνωριμίας». —Μιὰ γνωριμία που δέν κατέληξε σ' ένα θερμό αίσθημα θέλετε να πητε, τον διέκοψε μιὰ δεσποινίδα μ' όλόχρυσα σγουρά μαλλιά και βαθυκάστανα μάτια. Ο κομπός κύριος την κύτταξε χαμογελώντας.

—Μιὰ γνωριμία δεσποινίς ή καλύτερα για να είμαι ακριβέστερος μιὰ ιστορία που δείχνει πώς κάθε ύπαρξη και κάθε ηλικία έχει ξεχωριστά αίσθημα. Όλοι ήταν προσηλωμένοι στα χείλη του νέου που τους έλεγε την περιέργη ιστορία. Ή περιέργειά τους και ή άνυπομονησία τους είχε φθάσει στο κατακόρυφο.

—Συνεχίστε επί τέλους, φώναζαν οι περισσότεροι άνυπόμονοι.

—Έμπρός λοιπόν στο προκείμενο αν δέν γελιέμαι νοιώσατε άπόψε την άνάγκη, κύριέ μου, μέσα στην όμορφη συντροφιά των δεσποινίδων να διηγηθήτε πώς σ'ας έγκατέλειψαν.

Θά σ'ας άκούσωμε μ' ευχαρίστηση. Άλλωστε σ'ας έχομε άναγνωρίσει πώς γράφετε και άφηγείστε υπέροχα, προχωρείστε λοιπόν, του είπε ή δεσποινίδα με τα όλόχρυσά σγουρά μαλλιά και βαθυκάστανα μάτια. Ο κομπός κύριος ευχαριστημένος άπ' τα άδιάκοπα κοπλιμένα άνοιξε τη σιγαροθήκη του άναψε ένα τσιγάρο, έρριξε μιὰ ματιά στην όμήγυρη, άφησε ένα συννεφάκι καπνού και συνέχισε. «Γνωρίστηκαν πολύ περίεργα. Ήταν το τελευταίο άπόγευμά του.»

Κύτταξε σ' ένα σημείο, σ'α να ήθελε να θυμηθί καλύτερα κι' εξακολούθησε. «Τίς προηγούμενες μέρες μπλεγμένος με τη παρέα του, μιὰ παρέα που λίγο την ένδιέφεραν τ' άξιοθέατα μέρη του νησιού, δέν έκαναν τίποτε άλλο άπό βαρκάδες και πόκερ στα παραλιακά καφεενεδάκια. Θάφευγε δίχως να συγκεντρώση τις πληροφορίες που ήθελε για το βιβλίο που θά τύπωνε κι' ίσως σ' αυτό να μην έφταιγε τόσο ο ίδιος. Ήταν το θύμα της παρέας. Εκείνο τ' άπόγευμα μερικοί είχαν ρίξει άπό πολλή ώρα την ιδέα ενός περιπάτου σε κάποια έξοχη με τα πόδια. Οι πιο καλομαθημένοι δέν την ύποστήριξαν.

Ήσως κι' αυτό ναγινε έτσι επειδή ήταν μοιραίο να κάνη εκείνη τη γνωριμία. Κάποιος άπ' αυτούς πρότεινε ότι το καλύτερο ήταν να παίξουν πόκερ κι' επειδή οι περισσότεροι δέχθηκαν άναγκάσθηκε κι' εκείνος να μείνη μαζί τους. Δέν άργησε όμως να πλήξει και βλέποντας πώς τ' άπόγευμά του θά το περνούσε με τρομερά νεύρα, σηκώθηκε να κάνη μιὰ βόλτα στο νησί. Κουρασμένος άπ' τις άνηφορίες των στενών δρόμων μπήκε σ' ένα μαγαζάκι να ξε-

κουραστή και να ζητήση πληροφορίες για τα έξοχα του νησιού για το βιβλίο που θά έγραφε. Ή ιδιοκτήτρια μιὰ πρόθυμη κι' ευγενικά γυναικούλα τον ύποδέχθηκε πρόσχαρα τον περιποιήθηκε και τ' άπαντούσε πρόθυμα στις έρωτήσεις του, σαν μπήκαν στο μαγαζάκι δύο κορίτσια.

— Στην ώρα ήρθες καυμένη Λένα, είπε ή κυρά—Κατίνα ή ιδιοκτήτρια στη μεγαλύτερη, πούχε φειδένιο σώμα με χρυσαφένια μαλλάκια και μεγάλη έκφραστικά μάτια. Ο κύριος μου ζητάει τραγούδια που λένε στους χορούς και στα πανηγύρια, κι' όπως καταλαβαίνεις ο κατάλληλος είναι ο Μάνθος και ήθελε κάποιος να τον πήγαινε στο σπίτι του.

— Ευχαρίστως άπάντησε πρόθυμα ή μικρούλα, αλλά αν δε γελιέμαι ο κύριος δέν μου είναι άγνωστος. Με έκπληξη γύρισε και την κύτταξε και προσπάθησε να την θυμηθί.

— Πιθανόν της είπε ύστερα άπό λίγο, γιατί έχω άρκετές μέρες στο νησί σας.

— Μά δε σ'ας έχω ιδεί έδω, αλλά στην Άθήνα, είπε κοκκινίζοντας και χαμηλώνοντας τα μάτια της.

— Ήσως για να θυμάστε θά πη πώς με κάτι άλλο σχετικό θά έχετε συνδέσει στη μνήμη σας τη φυσιογνωμία μου. Θά μου κάνετε όμως μεγάλη χάρη αν με οδηγούσατε στο κύρ-Μάνθου, επειδή πέρασε ή ώρα και το βράδυ πρόκειται ν' άφήσω τ' όμορφο νησί σας. Την είδα ξαφνικά να συνοφρύνεται. Το χαμόγελο πούδινε μιὰ έξαιρετική χάρη στο προσωπάκι της, χάθηκε άπ' τα χείλια της και τα βλέμματά της άνήσυχά διασταυρώθηκαν με μιὰ γρηγοράδα με τα δικά του. Παραξενεύτηκε με τη δυσφορία της. Κάθε το σχετικό με πληροφορίες και τραγούδια είχε φύγει άπ' το μυαλό του άθελά του. Άπ' τη στιγμή εκείνη αυτό τ' όμορφο κορίτσι άρχισε να του προκαλή τ' άμεσο ένδιαφέρον και του μπέρδευε τις ιδέες. Στο με-

ταξύ ή άλλη που τη συνόδευε είχε φύγει. Ευχαρίστησε την ιδιοκτήτρια την χαιρέτησε και με τη Λένα βγήκαν στο δρόμο...

— Προχωρούσαν άργά λέγοντας με τα μάτια όσα δέν θάλεγαν ποτέ με το στόμα.—Και τι τα θέλατε τα τραγούδια, τον ρώτησε κάποτε. Της εξήγησε και μιλούσαν σχετικά με τις νησιώτικες συνθήκες. Με την κουβέντα έφθασαν στο ό κύρ-Μάνθου δίχως να το καταλάβουν, αν και ήταν άρκετός δρόμος, αλλά δέν τον βρήκαν. Του πρότεινε να πάνε στο σπίτι τους που θάβλεπε πράγματα ένδιαφέροντα για το βιβλίο του. Την άκολούθησε και σιγά, σιγά έννοιωθε πώς δενόταν περισσότερο μαζί της, αν και εύρισκε γελοίο αυτό που πήγαιναν να δημιουργήσουν, έφ' όσον σε λίγο θά το σκότωναν με τα ίδια τους τα χέρια τη στιγμή που εκείνη το χειμώνα θά γύριζε στη Πάτρα κι' εκείνος στην Άθήνα. Ή έπαυλή τους ήταν χτισμένη σε θαυμασία τοποθεσία. Μιὰ κυρία ίσιαμε σαράντα χρονών μ' ένα υπέροχο σύνολο που δέν την έλεγες ούτε τριάντα, ή μητέρα της, τον ύπεδέχθηκε με μεγάλη ευγένεια. Άν του πρότειναν να διαλέξη θά βρισκόταν σε δύσκολη θέση. Ή έναλλαγή των έντυπώσεων τον ευχαριστούσε έξαιρετικά. Σαν βγήκαν έξω κι' έστριψαν το δρομάκι, βάζοντας στο σακάκι του ένα γαρύφαλλο, πέρασε το μπράτσο της κάτω άπ' το δικό του. Ένα υπέροχο ρόδισμα πλημμύριζε τα μαγουλάκια της. Περπατούσε δίπλα του εύθυμη και δέν περνούσε ούτε στιγμή δίχως να του έκδηλώνη με μασημένα λόγια την αγάπη της, που γεννήθηκε αυθόρμητα πριν άπό λίγες ώρες.— Δέν θά μου άρνηθήτε ένα περίπατο, του είπε πλησιάζοντας το προσωπάκι της.

— Φέτος έπληξα δίχως παρέα. Ένα έξαιρετικό φως γέμιζε την ψυχή της και φώτιζε τη μορφή της. Ήταν όμορφο το καλοκαιριάτικο εκείνο δει-

λινό, τόσο όμορφο και τόσο γλυκό, και τ' άρώματά του σκορποῦσαν στό ήσυχο και είδυλλιακό περιβάλλον μιιά ήρεμη έρωτική διάθεση. Η θάλασσα μπουναιοισμένη, έμοιαζε ένα άπέραντο πανί που κάποιο θεϊκό χερι είχε βάψει, με χρώματα κλεμένα από ένα έξωτικό κόσμο.

— "Όλα γύρω τους ήταν σιωπηλά. Της έλεγε πώς αυτό που προσπαθοῦσαν να δημιουργήσουν ήταν άνόητο, παιδιάστικά καμώματα, άφοῦ ύστερα από λίγες ώρες θα χωριζόνταν. Εκείνη τόν κύτταζε χαμογελώντας. Του φάνηκε παράξενο αυτό το χαμόγελο, αλλά δεν κατάλαβε τί σημαίνει. Περπάτησαν αρκετά κι' ύστερα μπήκαν σ' ένα άνεμόμυλο που ήταν χτισμένος στην κορυφή ενός λοφίσκου.

— Έδωδέν υπάρχουν κακοί άνθρωποι, του είπε, όλα τ' άφίνουν άνοιχτά.

Η Λένα κάθισε βιαστικά παρασύροντας κι' εκείνον και καθώς έπεφτε στο μπάγκο άφησε ή φούστα της να ξεχωρίση ή σφιγμένη άπ' τη καλτσοδετίτσα σάρκα του μηρού της κάτω άπ' τη κάλτσα.

Καθόνταν κι' οί δυό τους κοντά, στον ίδιο μπάγκο, μεθυσμένοι άπ' την άγάπη στην όμορφότερη έκσταση. Αισθανόνταν τις καρδιές τους, άτίθασες να σκιρτούν και να πάλλουν ανάμεσα στα στήθια τους. Βλέποντάς την αναλογιζόταν τι άγάπη θα του πρόσφερε και πώς θα περνοῦσαν άν έμενε στο νησί. "Ετσι τοι καθως ήταν μισογυρμένη εξέταζε κάθε λεπτομέρεια που ήταν από μιιά πρόκληση στις ανθρώπινες αίσθήσεις. Πήρε τα χέρια της στα δικά του. Εκείνη τα τράβηξε και με μιιά γρήγορη κίνηση τόν σφιχταγκάλιασε και τοῦδωσε τα χείλια της, που ένώθηκαν φλογισμένα άπ' την έπιθυμία σ' ένα φιλί. Μέσα στο μισοσκόταδο του μύλου δύο υπάρξεις που έννοιωθαν τόν έρωτα ήταν όλομόναχες. Το περιβάλλον ήταν τέτοιο που ά-

σκοῦσε μιιά μυστηριώδη επίδραση στις ψυχές τους, και μιλοῦσε κατ' ευθείαν στις καρδιές τους. Είχε σουρουπώσει και με δυσκολία διέκρινε ό ένας τόν άλλον. Η Λένα τόν έσφιγγε για τελευταία φορά κι' εκείνος σκεφτόταν πώς όλα αυτά σε λίγο θάσβυναν και δε θα τοῦμενε παρὰ ή θύμηση ενός λαστιχένιου κουκλίστικου σώματος μ' έκφραστικά ματάκια, ενός ξανθοῦ όνειρου που άκουε στ' όνομα Λένα. "Επειτα κατηφόριζαν άγκαλιασμένοι προς τη χώρα. Έφτασαν εκεί που έπρεπε να χωριστούν. Εκείνη φαινόταν χαρούμενη. Το ύφος της, έδειχνε άνθρωπο που είχε κερδίσει κάτι. Κι' εκείνος ήταν ή αντίθεση, λυπημένος πούχανε μιιά τέτοια συντροφιά. Τόν κύτταξε μ' ένα ειρωνικό χαμόγελο και δεν του μιλοῦσε... "Εμειναν σύμφωνοι να καταιβή στο μῶλο την ώρα που θάφευγε... Άργά το βράδυ καθόταν στο καφεενδάκι περιμένοντας το καράβι, όταν σε λίγο ήρθε. Να φορέσετε την καπαρτίνα σας, γιατί θα κρῶσετε, τοῦπε και του κράτησε να τη φορέση. Τοῦριξε ένα σημείωμα στη τσέπη. Εκείνος δεν άντελήφθηκε τίποτα. Το καράβι που στο μεταξύ είχε έρθει, σφύριξε για δεύτερη φορά. Πήρε τα χέρια της τα χάιδεψε και τα φίλησε πολλές φορές.

— Θα σε θυμάμαι πάντα, της ψιθύρισε.

— Φτάνει, φτάνει, τόν έκοψε, θα χάσετε το καράβι. Κουδουνίσματα άκούστηκαν, το φουγάρο γέμισε τόν οὐρανό μαῦρα πυκνά σύννεφα, οί γνωστοί τῶν έπιβατῶν κατέβηκαν βιαστικά για ν' άποχαιρετούν με τα μαντήλια άπ' το μῶλο, ίσαμε να ξεμακρύνη ή φωτεινή σιλουέττα του καραβιοῦ.

Την τελευταία στιγμή άνέβηκε επάνω. "Ενα τρίτο άπότομο σφύριγμα κι' ύστερα από λίγο ό ρυθμικός ήχος της μηχανής. Κατέβηκε στο καρρέ. Οί φίλοι του που είχαν στρωθεί στα

χαρτιά με μερικές νεαρές συνταξιδιώτισσες δεν τόν πρόσεξαν. Κάθισε σε μιιά γωνιά, ζήτησε ένα ποτό κι' έβγαλε τη σιγαροθήκη του. "Ενα χαρτάκι διπλωμένο έπεσε, και πριν σκύψει του τοῦδωσε ό καμάρότες. Μιιά λεπτή ύπογραφή έδειχνε πώς ήταν από εκείνη. Πότε του το είχε δώσει; Άλλ' ύστερα θυμήθηκε την καπαρτίνα. Με λίγα λόγια τοῦδινε να καταλάβη πώς άπ' τη στιγμή που είχε άνεβη στο καράβι όλα είχαν τελειώσει, να του ήταν αρκετό τ' όμορφο δειλινό που είχαν περάσει έφ' όσον τα σύντομα είνε και τα όμορφότερα, και να μην έκανε την άνοησία να της γράψη, μένοντας μόνο με τη θύμηση τη γνωριμίας. Μιιά μικρή πεταλουδίτσα γύρω άπ' τη φλόγα με με πόσο διαφορετικό τρόπο. Τα σύντομα, οί καινούργιες περιπέτειες και οί άδιάκοπες έναλλαγές έντυπώσεων ήταν εκείνα που την συγκινοῦσαν. Η Λένα δεν ήταν σαν τις άλλες. Άλλά δεν είχε χάσει τίποτα με τις έξηγήσεις της. "Ισα, ίσα είχε περάσει τ' άπόγευμά του με μιιά χαριτωμένη κι' ευχάριστη συντροφιά, γνωρίζοντας έναν ιδιόρρυθμο τύπο αίσθημάτικου κοριτσιό ανάμεσα σε τόσοις άλλους. Κάποιος άπ' τη παρέα του τόν φώναξε και τόν σύστησε στις δεσποινίδες. Τα χαρτιά σταμάτησαν και μιιά δεσποινίδα κάθισε στο πιάνο. Με το χορό και τη συζήτηση δε θυμόταν τίποτα άπ' την περιπέτεια εκείνη του καλοκαιριάτικου δειλινού.»

— "Ισως κύριε, απλούστατα εκείνη τόν είχε έκτιμήση κι' αυτό να το νόμισε γι' αυθόρμητο αίσθημα που το κράτησε εκείνη, όπως νόμισε κι' πως ήθελε, είπε κάποια δεσποινίδα άπ' την συντροφιά.

— Και δεν έμαθε από τότε τίποτα; τόν ρώτησε ή δεσποινίδα με τα όλοχρυσά σγουρά μαλλιά και βαθυκάστανα μάτια.

— Κι' οὔτε θα ήταν άνάγκη να μάθη άλλο τίποτο ύστερα άπ' την

κεντρική ιδέα που βγαίνει άπ' αυτή την τόσο συνηθισμένη μαζι και τόσο παωτότυπη σε νοήματα ιστορία για όλους μρς, άπάντησε ό κομψός κύριος άνάβοντας καινούργιο τσιγάρο. Καθως άκούσατε φίλοι μου ή ιστορία της Λένας είνε μιιά περίπτωση μέσα σε τόσες άλλες που μας δείχνει πώς κάθε ύπαρξη, άνάλογα και με την ηλικία της, άν θέλετε, έχει τα δικά της αίσθηματα. Κι' ύστερα από λίγο πρόσθεσε κντάζοντας άφηρημένα στον άντικρονό κάβο προς το φάρο. Εκείνη που δεν ήταν σαν τις άλλες.

— Ένδεκα και τέταρτο είπε κάποιος άπ' τη συντροφιά και σε λίγο σηκώθηκαν για να φύγουν.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Β. ΒΑΣΜΑΤΖΗΣ

ΦΥΓΕ!

Ω! ξένε που μιλήσανε οί ψυχές μας θυμάσαι; κάποιο σούρουπο σά γύρω σκορπούσε με τα μάγια της ή νύχτα στην πλάση της άγάπης; τ' άγιο μύρο έσοῦσε τόν άκροστοπύλο σκουρτίκο.

Ω! ξένε που με τόση καλωσύνη μαγνήτης μ' αίχμαλώτηρες κοντά σου και μ' έκανες έμέ την ταξειδεύτρα να δέσω την ψυχούλα μου σιμά σου.

Ω! φύγε... σε φοβάμαι... μη ζητήσης να μείνης πὸ πολύ θα σ' αγαπήσω κι' άλλοι μου, τότε πιά σά θα πονέσω μιιά ντάλια μαραμένη πὸς θα ζήσω;

Για δές... από την άσπιλη καρδιά μου τί κόμποι δάκρυ βένουν τό χαμό σου. Μά φύγε. Μη γυρίζης τό κεφάλι σου κι' άς κλάψω σαν τρελλή στο χωρισμό σου.

Αθήνα ΟΛΓΑ ΣΟΛΩΜΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΓΑΛΛΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

(Συνέχεια απ' τὸ προηγούμενο)

IV

§ Ὁ 17ος αἰὼν εἶναι αἰὼν πραγματικῆς ἀκμῆς. Ἔχει ἓνα ἰσχυρὸ μονάρχη, τὸν Λουδοβίκο ΙΔ' ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἡ Γαλλία παίρνει τὴν πρώτη θέση στὴν Εὐρώπη. Οἱ ταραχὲς ἔχουν τελειώσει πιά καὶ οἱ ἐξωτερικοὶ πόλεμοι εἶναι νικηφόροι. Ὁ βασιλεὺς εἶναι ὁ τύπος τοῦ ἀπολυταρχικοῦ βασιλέως. Προστατεύει τὰ γράμματα καὶ τὶς τέχνες καὶ ζῆ μιὰ ζωὴ πολυτελῆ καὶ ἐκλεπτισμένη. Στὴν ἀλλή του ἔχει συγκεντρώσει ὅ,τι ἔχει ἡ Γαλλία σὲ εὐγενεῖς. Ἡ ἐθιμοτυπία εἶναι πολὺ αὐστηρή. Μέσα σ' αὐτὸ τὸ περιβάλλον ἡ τέχνη καὶ ἡ λογοτεχνία παίρνουν μιὰ μορφή πιὸ ραφιναρισμένη, ὅπως ἔχει πάρει καὶ ἡ ζωὴ ἐν γένει. Ὅ,τι προετοίμασε ὁ 16ος αἰὼν ἐξελίσσεται ραγδαῖα τώρα. Ὁ 17ος ἀρχίζει μὲ τὴ «Μέθοδο» τοῦ Καρτεσιῦ. Βρίσκει ἓναν ποιητῆ, ἓναν ποιητῆ, τὸν Μαλέρμπ, ἓναν ἱεροκήρυκα καὶ ἱστορικό, τὸν Βοσσουέτο, ἓναν μεγάλο φυσικό καὶ ἀπολογητῆ μαχητικὸ τὸν Πασκάλ, ἓναν σπουδαῖο κριτικὸ καὶ θεωρητικὸ τοῦ κλασικισμοῦ, τὸν Μπουαλώ, ἓναν ἠθικολόγο τὸν Λαρροσεφουκά, τὴν κυρία Σεβινιὲ τῆς ὁποίας οἱ «ἐπιστολές» εἶναι πασίγνωστες τὴν κυρία Λαφαγιέτ πού ἔγραψε τότε ἓνα ἀριστοურγηματικὸ μυθιστόρημα. Καὶ ἡ ἱστορία ὅμως βρῆκε ἓναν ἀπομνημονευματογράφο, τὸν ντὲ Ρέτς, καὶ ἡ μυθογραφία τὸν Λαφονταίν. Ὁ Θεόφραστος βρῆκε ἓνα μεταφραστῆ καὶ μιμητῆ τῶν «χαρακτήρων» του στὸν Λαμπρυγέρ κι' ὁ Φενελὸν ἔγραψε θαυμάσια θεολογικά καὶ παιδαγωγικά βιβλία καὶ μιὰ ἐπιστολὴ στὴν Ἀκαδημία, ὅπου ἐκθέτει τὶς φιλολογικὲς του ιδέες. Γύρω σ' αὐτοὺς συγκεντρώνονται καὶ ἄλλοι πολλοὶ κι' ἔτσι ὅλα τὰ εἶδη τοῦ γραπτοῦ λόγου

ἀντιπροσωπεύονται ἀρκετὰ. Τότε ἔγινε κι' ἓνας ἀπὸ τοὺς διασημοτέρους φιλολογικοὺς καβγάδες: *τῶν ἀρχαίων καὶ τῶν μοντέρνων*.

§ Καὶ μέσα σ' αὐτὴν τὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ πνευματικοῦ ὄρασμοῦ τὸ θέατρο δίνει ὅ,τι καλύτερο ἔδωσε ὡς σήμερα. Στὴν τραγωδία μὲ τὸν Κορνῆλιο καὶ τὸν Ρακίνα, στὴν κωμωδία μὲ τὸν Μολιέρο. Τὸν 17ο αἰὼνα βασιλεύει κι' ἀκρίβεια, ἡ λογική, ἡ γλωσσικὴ βεβαιότης. Τότε ἀρχίζουν καὶ τὰ σαλόνια πού δίνουν ἓναν τόνο λεπτότητος στοὺς τρόπους καὶ στὴ γλώσσα κι' ἡ λογοτεχνία εἶναι καθαρὰ γυναικεία. Τὴν γλώσσα καὶ τὴ μορφή τοῦ στίχου κατάρθωσε νὰ στερεώση ὁ Μαλέρμπ. Ἐνας διάσημος ἐπιστολογράφος, ὁ Γκυέζ ντὲ Μπαλζάκ, κανόνισε τὸν πεζὸ λόγο, τὶς μικρὲς φράσεις τὶς ἀκριβεῖς λέξεις χωρὶς πολλὰ ἐπίθετα καὶ μεταφορὲς τὶς σαφεῖς ἐκφράσεις. Τὸ κλασσικὸ ἰδεώδες εἶναι ἡ ἀλήθεια, ὄχι μόνο ἡ ψυχρὴ, ἡ ἐπιστημονικὴ ἀλήθεια, ἀλλὰ ἡ φυσικὴ, ἡ πραγματικὴ ἀλήθεια, ἡ συγκεκριμένη πού παρουσιάζεται μὲ τὴν ὁμορφιά τῆς μορφῆς. Ὁ ὀρθολογισμὸς τοῦ 17ου αἰῶνος ἀνακατεύεται συνδυάζεται μὲ τὴν ἀρχαία ὁμορφιά τῆς μορφῆς καὶ δίνει τὰ ἀριστουργήματα πού ἀναφέρουμε.

§ Ὁ αἰὼν αὐτός, πού στὴν ἀρχὴ του ἐξακολουθεῖ τὴν προετοιμασία τοῦ 16ου καὶ ταραζεται ἀπὸ ἐσωτερικὲς ἀναστατώσεις, καὶ μόλις δίνει μερικὰ ἀριστουργήματα, ἀπὸ τὸ 1660 κέξ. παρουσιάζει μιὰ ἀκμὴ ἴσως μοναδικὴ στὴν ἱστορία τῆς Γαλλίας, ἀκμὴ πολιτικὴ, στρατιωτικὴ, πνευματικὴ ὡς τὸ 1690 πού ἀρχίζει ἡ προεργασία γιὰ τὸν 18 αἰὼνα, τὸν αἰὼνα τῆς ἀρνήσεως κάθε ἐξουσίας, κάθε τέχνης. Ὁ 17ος αἰὼν μετὰ τὶς ταρα-

χὲς ζήτησε τὴν τάξι κ' ἐδέχθηκε ὅλες τὶς καθιερωμένες ἀξίες τῆ βασιλικῆς ἐξουσίας ἂν καὶ χωρὶς μυστικισμὸ πολιτικό, τὴν ἐκκλησία πού ἔχει ἀκόμη κοσμικὴ ἐξουσία. Κάνεις δὲν ἀσχολεῖται μὲ τὰ κοινωνικὰ προβλήματα, μὲ τὰ μεταφυσικά, μὲ τὰ προβλήματα τῆς ἱεραρχίας. Δέχονται ὅτι βρῆκαν καὶ δὲν ζητᾶνε παρά τὴν ἠθικοποίηση τοῦ ἀνθρώπου, τὴν ψυχολογικὴ ἀνάλυσι, τὴ ζωντανὴ πραγματικότητά πού μπορεῖ νὰ συλλάβῃ ὁ νοὺς τοῦ ἀνθρώπου. Κι' αὐτὴν τὴν πραγματικότητα ζητᾶνε νὰ τὴν ἐκθέσουν σὲ μιὰ μορφή πού νὰ θυμίζει τὴν ἀρχαία ὁμορφιά. Ἀλήθεια κι' ὁμορφιά εἶναι τὰ σύμβολα τοῦ αἰῶνος.

§ Μὰ ὁ ὀρθολογισμὸς πού περιωρίστηκε ὡς ἔδω στὸν 17ο αἰὼνα ἀρχίζει πρὸς τὸ τέλος τοῦ 1690 νὰ γκρεμίζει ὅ,τι αὐτὸς σεβάστηκε κι' ὁ 18ος αἰὼν συμπληρώνει τὸ ἔργο. Στὸ θέατρο φαίνονται καθαρῶτερα οἱ τάσεις αὐτές. Ὁ Κορνῆλιος προσπαθεῖ νὰ δώσῃ πρότυπα ἀνθρώπινα καὶ περιγράφει τοὺς χαρακτηριστικοὺς τύπους, τοὺς ὑπερόχους, ἔτσι πού τὸ θεατρὸ του νὰ ὀνομασθῆ «σχολεῖο ψυχικοῦ μεγαλείου». Ὁ Ρακίνας ἀναλύει τὸν ἔρωτα καὶ τὴ ζήλεια καὶ σὰν πραγματολόγος θέλει τὸ ζήτημα τῆς κληρονομικότητος στὴ Φαίδρα του. Ὁ Μολιέρος κάνει κωμωδίες ἡθῶν καὶ χαρακτήρων. Οἱ ἄνθρωποι γενικώτερα ἐνδιαφέρουν τὸν 17ο αἰὼνα καὶ μᾶς τοὺς ζωγράφισε τόσο ζωντανούς, ὅσο ἴσως καμμιά ἄλλη ἐποχὴ.

V

§ Ὁ 18ος αἰὼν ἀρχίζει μὲ πολιτικὴ παρακμὴ. Ἡ ἀντιβασιλεία κ' ἔπεισα ὁ Λουδοβίκος ΙΕ' δὲν κυβερνήσαν καθόλου καλὰ τὸ κράτος. Ἀρχίζει ἡ οἰκονομικὴ κρίσις κ' ἡ ἀπολυταρχία ἀρχίζει νὰ παρακμάζῃ. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς κριτικῆς καὶ τοῦ ὀρθολογισμοῦ ἔκανε νὰ συζητηθοῦν διάφορα προβλήματα. Παύει πιά νὰ ἐνδιαφέρῃ τοὺς ἀνθρώπους ἡ ἀνάλυσις τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς—τοὺς ἐνδια-

φέρει περισσότερο ἢ εὐτυχία τοῦ ἀνθρώπου κι' ἀρχίζουν ἔτσι νὰ ἐξετάζονται τὰ κοινωνικὰ προβλήματα. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος οἱ θρησκευτικοὶ πόλεμοι καὶ οἱ ταραχὲς κάνουν τὴν ἐκκλησία νὰ χάσῃ τὸ κύρος της κι' ἔτσι γίνεται ἀντικείμενο κριτικῆς. Ἡ οἰκονομικὴ κρίσις, ἡ ἐλεεινὴ πολιτικὴ κατάστασις κάνουν τὴν κριτικὴ νὰ στραφῆ ἐναντίον τοῦ ἀπολυταρχικοῦ βασιλέως καὶ τῶν εὐγενῶν. Ὅλες οἱ παλιῆς ἀξίες κρίνονται τώρα μὲ νέα μέτρα κι' ἡ κριτικὴ αὐτὴ δὲν ἀπαιτεῖ τέχνη στὴ μορφή. Ἐπειτα ἡ κριτικὴ παύει νὰ ἀφορᾷ μόνο στοὺς Γάλλους καὶ ξαπλώνεται σ' ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα. Κι' ἔτσι γεννιέται ὁ κοσμοπολιτισμὸς. Ὁ 18ος αἰὼν εἶναι ὁ αἰὼν τῆς φιλοσοφίας. Ὁ λογικὸς ἄνθρωπος εἶναι τὸ ἰδεώδες τῆς ἐποχῆς ὅπως καὶ ὁ φωτισμένος μονάρχης.

§ Στὴν ἀρχὴ τοῦ 18ου αἰῶνος ὅλα τὰ παλιὰ λογοτεχνικὰ εἶδη παρακμάζουν κάπως, ἂν κι' ἔχουμε μιὰ παραγωγὴ ὑπολογίσιμη, προετοιμάζεται ὅμως τὸ δεύτερο μέρος τοῦ αἰῶνος. Εἶναι πολὺ γνωστὰ τὰ ὀνόματα τοῦ Βολταίρου, τοῦ Μοντεσκιέ, τοῦ Διδερὸ, τοῦ Ρουσσώ καθὼς καὶ οἱ θεωρίες τους πού προετοίμασαν τὴ Γαλλικὴ ἐπανάσταση. Τὸ νέο πνεῦμα μὲ τὴν κριτικὴ διάθεση, μὲ τὴν τάση τῆς ἀρνήσεως ἐπέδρασε καὶ στὴν τέχνη. Ἐτσι βλέπομε νὰ γεννιέται τὸ ρεαλιστικὸ ρωμάντζο, τὸ ψυχολογικὸ, τὸ φιλοσοφικὸ. Τὸ εἶδος αὐτὸ πού εἶχε παραμεληθῆ τὸν 17ο αἰὼνα ἀκμάζει τώρα. Ὅπως εἶναι ἐλεύθερο ἀπὸ κάθε κανόνα ταιριάζει στὴν νέα γενεὰ πού τὸ υἱοθετεῖ. Ἡ γενικὴ φιλοσοφικὴ τάσις ἐπηρεάζει καὶ τὸ θέατρο. Ὁ Βολταίρος δίνει μιὰ τραγωδία, τὴν Ζαίρα. Ἡ κωμωδία ἀνανεώνεται μὲ τὸν Μαριβώ καὶ τὸν Μπωμαρσαί. Ὁ πρῶτος κάνει ἀνάλυσι τοῦ ἔρωτος, ἀλλὰ οἱ ἥρωες του εἶναι πρακτικοὶ τύποι, πού ξέρουν καλὰ τί θελοῦν. Κανένα πάθος, καμμιά παραφορά. Εἶναι ἓνα αἰσθημα

άπλο και φυσικό. Ο Φιγκαρώ του δευτέρου είναι ο ξευπνος και πονηρός άστος που νοιώθει ότι πλησιάζει ή επανάσταση. Ένας μεμονωμένος αντιπροσωπεύει το παλιό φεουδαρχικό πνεύμα: Ο Σαιν-Σιμόν.

§ Άλλά όλος αυτός ο όρθολογισμός ζητάει μια αντίδραση. Το αίσθημα έχει δικαιώματα επί της ζωής. Γι' αυτό θα κυριαρχήση άργότερα με τους ρομαντικούς και ήδη από τον 18ο αιώνα έμπνέει στον Λεσάζ μια κωμωδία, τον «Τυρκάρε» και στο τέλος του αιώνας δίνει το δράμα και το αισθηματικό μυθιστόρημα. Άλλά και πρωύτερα, στον Ρουσσώ ήδη, βρισκόμε το αίσθημα της φύσεως. Ο κόσμος στο τέλος του αιώνας έχει πιά κουραστεί από τον ύλισμό και από τον όρθολογισμό και ζητάει να ζήσει με την καρδιά περισσότερο.

§ Ο 18ος αιώνας είναι ο αιώνας της έπιστήμης, του ύλισμού, της σκέψης. Προς το τέλος του αιώνας ή ανάκαλυψις των έρειπίων της Πομπηίας γυρίζει την τέχνη στην αρχαιότητα. Το Πομπηϊανό στυλ διαδέχεται το ροκοκό κι' ή ποιήσις γυρίζει πίσω με τον Άνδρέα Σεντέ στην πλαστική

κλασική αρχαιότητα των Βουκολικών ποιητών.

§ Ο 18ος αιώνας είναι ο μεγάλος αιώνας της φιλοσοφίας, των πολιτικών ιδεών, της επανάστασεως. Το ιδεώδες του είναι ένας φωτισμένος βασιλεύς, αλλά ο Λουδοβίκος 16ος δέν αντιπροσωπεύει αυτό το ιδεώδες. Η οικονομική κρίσις άφ' ενός και άφ' άλλου ή ιδέα των πολιτικών έλευθεριών προκαλούν την επανάσταση. Έπακολουθει ή τρομοκρατία και το διευθυντήριο. Η ρητορεία αναπτύσσεται ιδιαίτερος στην επανάσταση.

Το πρώτο μέρος του αιώνας κυριαρχεί το στυλ Ροκοκό, μια λεπτότης συχνά άνούσια που όφειλεται κατά μέγα μέρος στα σαλόνια. Το δεύτερο μέρος του αιώνας κυριαχεί το Πομπηϊανό στυλ, ή έπιστροφή στην αρχαιότητα. Στο θέατρο ή τραγωδία μεταμορφώνεται με τον Βολταίρο κι' ή κωμωδία με τον Μαριβώ και τον Μπωμαρσαί ενώ το δράμα κάνει την εμφάνισή του καθώς κι' ή αισθηματικότης που θα κυριαρχήση τον 19ο αιώνα.

(άκολουθει)

ΑΥΓΗ ΡΟΔΟΥ

Γ Ο Λ Γ Ο Θ Α Σ

Έδιάβαινε καρτερικά του Γολγοθά τις στράτες
Της Απολύτρωσης σταυρός του βάραινε τις πλάτες

Έφριζανε τα λούλουδα, και γέρναν τα κεφάλια.
Τ' άγέρι φύσαγε άπαλά. Νύχτα έπεφτε άγάλια.

Έγλευσαν το Λυτρωτή οι άπιστοι τριγύρω.
Μεθυστικό άπλωνότανε της Άνοιξης το μύρο.

Γλυκειά μορφή, όλόφωτη, χιλιοβασανισμένη,
Πονετικά έκύταξε την Πλάση τή χαμένη.

Το μάτι Του άγγελικό, και άπαλό σαν χάδι.

— "Ω άνθρωποι, διώξτε μακριά της πλάνης το σκοτάδι

Ο Ναζωραίος ό ξανθός για σας θα σταυρωθή.

— Έξαγνισθήτε άμαρτωλοί σε μετανοίας φως,

για σας Αυτός μαρτύρησε, και στήθηκε Σταυρός!

ΜΥΡΡΑ ΑΛΟΗ

ΤΟ ΚΑΛΟΣΩΡΙΣΜΑ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

ΣΑΣ ΤΗΝ ΑΛΛΑ ΤΗ ΤΡΕΛΛΑ Η

Άνοιξαν τα παράθυρα κι' ή πόρτες του σπητιού
με του χαιρετισμού σου την πνοή, και σε δεχτήκαν
καλόγνωμα να μπής,
και χάμω στο διάδρομο βελούδινα ταπέτα
στρώσαν της προσδοκίες τους το κάθε μας παιδί,
για να πατήσουν άπαλά τα πόδια σου, μητέρα.

Σάν έφτασες με των ματιών το φώς, σαν το φεγγάρι,
πούχε θαμπώσει κάποτε
μέσ' στη σκιά κάποιας νυχτιάς, που τώζωνε, μαβιά,
κι' επάλαιψε να σώση
της μεταξένιες του κλωστές...

Ξύπνησαν όλα, καθώς τ' άγγιξαν τα χέρια της φωνής σου
κι' έγέλασαν—ίρριδισμός στα μυστικά τους χείλη—
ώς κι' ή βιγκόνια, πουύλωνε (περίλυπη ψυχή)
στη γάστρα της άπότιστη, θαρρείς, άπ' το νερό
της άπειρης στοργής σου,
ύψωσε τα κλωνάρια της κι' επέταξεν άνθό,
τον πιο φανταχτερό άνθό της.

Στα δάχτυλά σου μάδησαν οι φόβοι μας κι' οι πόνοι,
καθώς δειλούς τους κράτησες κρυφά τόσο καιρό
κι' άπλώθηκε μπροστά μας
το θάμα, που μάς έκρυβε ό κόσμος μακριά σου
—ήλιον σμαράγδια, πουύτρεχε ή παιδική μας ήλικία
στοους δρόμους να συνάξη
έσύ μας έδειξες ξανά τα φωτεινά πετράδια...

Ός κι' ό πατέρας, που καιρό κοιμότανε στη γης

—κι' αυτός έχάρηκε, σαν ήρθες—

έγινε άγέρι άνάλαφρο κι' έμπήκε μέσ' στο σπήτι,

πέρασε, ως πάντα, τρυφερός, σε φίλησε γλυκά

στο μέτωπό κι' έχάθη...

ΤΑΚΗΣ ΔΟΞΑΣ

Η ΤΡΕΛΛΑ ΤΗΣ ΑΝΕΖΑΣ

Θερίο ανήμερο είχε γίνει ο Πανάγος του παπᾶ ὁ γυιός. "Ωρες ὀλόκληρες ἔκοβε βόλτες μέσ' τὴν κάμαρά του, καὶ ἡσυχία δὲν μποροῦσε νὰ βρῆ. Μὲ μεγάλη εὐχαρίστηση θὰ σκότωνε κείνη τὴ στιγμή ὅποιον εὐρισκε μπροστά του. Δὲν ἦτανε δὰ καὶ μικρὸ πρᾶμα νὰ τοῦ κάνουν τόσο χοντρή προσβολή, καὶ νὰ τοῦ γυρίσουν πίσω τὴν προξενιά πού ἔστειλε.

— Βγάλτο ἀπ' τὸ νοῦ σου, τοῦ μῆνυσε μὲ τὸν προξενηνὴ ἡ 'Ανέζα. 'Εγὼ ἔδωξα ἄλλους, πολὺ πιὸ καλοὺς ἀπὸ σένα, καὶ τώρα θὰ δεχτῶ νὰ γίνω γυναίκα σου; Δὲν εἶμαι γιὰ παντρεῖά ἀκόμα.

»'Ακοῦς ἐκεῖ! Κάνει τὰ νάζια της καὶ δὲν εἶναι λέει γιὰ παντρεῖά! Καὶ ποιά; Μιὰ ἀπένταρη, μιὰ θεόφτωχη πού δὲν εἶχε στὸν ἥλιο μοῖρα. Ποιὸς ξέρει τί ιδέες εἶχε στὸ μυαλό της καὶ ποιὸν προύχοντα ἤθελε νὰ πάρη. 'Ἡ ἀλήθεια τώρα εἶναι ὅτι ἡ 'Ανέζα ἦταν τὸ πιὸ ὡμορφο καὶ πιὸ καλόκαρδο κορίτσι τοῦ χωριοῦ. 'Ορφανὴ καὶ φτωχιά, ἔρημη καὶ χωρὶς προστασία εἶχε γιὰ προῖκα ἀτράνταχτη τὴν τίμια νειότη της, τὰ τριαντάφυλλα τοῦ προσώπου της, τὰ κεράσια τῶν ματιῶν της, τίς θάλασσες τῶν ματιῶν της καὶ τὸ κυπαρισσένιο της κορμί. Ναί, ἀλλὰ ἦταν λόγος αὐτὸς νὰ προσβάλλῃ ἔτσι αὐτόν, πού καὶ μόνο στὸ ἀντίκρουσμα τῶν μαύρων του ματιῶν λιποθυμοῦσαν παντρεμένες καὶ λεύτερες;

'Αφοῦ κουράστηκε νὰ σουλατσάρη τόσες ὥρες, κάθησε στὴν ἄκρη

τοῦ κρεβατιοῦ του κι' ἄρχισε νὰ μονολογῆ: 'Ανάθεμά σε σκύλλα, σὲ τί σκοτοῦρες ἔβαλες τὸ φτωχό μου μυαλό. Μὰ τὴν ψυχὴ τῆς μάννας θὰ σὲ σκοτώσω. Ἄλλὰ πάλι κι' ἂν σὲ σκοτώσω, τί θὰ κερδίσω; Κι' ἐγὼ θὰ σαπίσω στὴ φυλακή, κι' ἐσὺ θὰ γλυτώσης ἀπ' τὰ βάσανα καὶ τὴ φτώχεια. Μὴ δὲν τῶπες τόσες φορές, πῶς ἡ ζωὴ γιὰ σένα εἶναι μαρτύριο; Πρέπει νὰ βρῶ ἕναν τρόπο νὰ σ' ἐκδικηθῶ. Μιὰ ἐκδίκησι σκληρὴ πού νὰ σὲ κάμῃ νὰ ὑποφέρης σ' ὅλη σου τὴ ζωὴ, γιὰ νὰ σὲ βλέπω ἐγὼ καὶ νὰ χαίρωμαι. Τί ἐκδίκησι ὅμως;

'Ἐνα γοργὸ χτύπημα στὴν πόρτα, τὸν ἔκανε νὰ ξαναπέταχθῆ ὄρθιος. 'Ἡ ξαδέρφη του ἡ Δέσποινα, ἡ μόνη σ' ὄλο τὸ χωριὸ πού δὲν χώνευε τὴ φτωχιά 'Ανέζα, ἔστεκόταν στὸ κατώφλι καὶ τὸν κύτταζε μὲ περιφρόνησι.

— "Ωστε ξάδερφέ μου σοῦδωσε καὶ σένα τὴ χυλόπυτα ἡ πεντάμορφη τοῦ παραμυθιοῦ; "Α! Καλὰ νὰ σὰς κάμῃ ὀλονῶν σας. Σὰ νὰ μὴν ὑπάρχουν κορίτσια στὸ χωριό, ὡμορφα καὶ προικισμένα γιὰ νὰ γίνουν γυναῖκες σας, ἐσεῖς τρέχετε σὰν πεινασμένοι σκύλοι πίσω ἀπ' τὴ φαντασμένη, πού δὲ σὰς ρίχνει φουκάρδες οὐτ' ἕνα ξεροκόμματο γιὰ... παρηγοριά.

— Σῶπα! Οὐτε λέξι, μοῦγκρισε ὁ Πανάγος, γιατί δὲν ξέρω τί εἶμαι ἱκανὸς νὰ κάμω αὐτὴ τὴ στιγμή. Πές μου μόνο, ξέρεις κανένα τρόπο νὰ τὴν ἐκδικηθοῦμε; Μιὰ ἐκδίκησι σκληρὴ, πρωτότυπη;

Σκέφθηκε, σκέφθηκε ἡ Δέσποινα, καὶ σὲ λίγο ἀστραπὲς ἄγριας χαρᾶς στὰ φθονερά της μάτια ἐξιστοροῦσε δηλαδή, μὲ μιὰ ιδέα πού θὰ τὴν καλλιεργοῦσε κατάλληλα στὸ μυαλό τῆς δυστυχισμένης 'Ανέζας, νὰ τὴν κάμῃ νὰ χάσῃ σιγὰ σιγὰ τὰ λογικά της. Δὲν ἤθελε δὰ καὶ πολὺ γιὰ νὰ τῆς στρίψῃ. Αὐτὸ πὰ ἦταν γνωστὸ σ' ὄλο τὸ χωριό, πῶς ἡ 'Ανέζα ἀπ' τίς πολὲς λύπες, εἶχε γίνει ἕνα νευρικό, ἕνα ὑστερικό πλάσμα.

Κι' ἔτσι κλειστικὴ ἢ συμφωνία γιὰ ἐκδίκησι τῆς ἄμοιρης ὄρφανῆς. Πρωτότυπη ἐκδίκησι καὶ φριχτὴ.

**

Παραμονὴ τοῦ 'Αγίου 'Ιωάννου τοῦ Κλειδώνα. Τὰ κορίτσια σὲ κίνησι μεγάλη. Πῆραν ἀμίλητο νερό, βάλανε μέσα διάφορα μπιχλιμπίδια, τὸ ἀφήσανε τὴ νύχτα ἔξω γιὰ νὰ τοῦ δοῦν τ' ἄσπρα καὶ πῆγαν νὰ πλαγιάσουν ἀφοῦ πρῶτα βάλανε κάτω ἀπ' τὸ μαξιλάρι τους στάχτη ἀπὸ τρεῖς φωτιές, γιὰ νὰ δοῦν στ' ὄνειρό τους ποιὸν θὰ πάρουν.

Τὴν ἄλλη μέρα μέσ' τὸ καταμεσήμερο ἡ Δέσποινα ἔβαζε τὴν 'Ανέζα στὰ αἵματα νὰ χύσῃ μολύβι, γιὰ νὰ δῆ τὴν τύχη της.

— "Αντε βρὲ κουτὴ πού φοβᾶσαι πῶς εἶναι ἀμαρτία. "Αν ἦταν ἀμαρτία θάῤελεγαν τόσα Θεοτικὰ τὴν ὥρα πού τὸ χύνουν; "Ελα χύσε κι' ἐσὺ κι' ὕστερα θὰ σὲ πάω στὴν κυρὰ Κατίγκω νὰ σοῦ τὸ ἐξηγήσῃ. Δὲ ξέρεις τί ὥραϊα πού τὰ βρίσκει. Μπορεῖ νὰ σοῦ πῆ ἀκόμα καὶ τῶνομα αὐτουνοῦ πού θὰ πάρῃς. Μοῦχει πῆ ἔμένα στὸν καφέ σημαδιακά πράματα. Μπρὸ λυῶσε τὸ μολύβι καὶ φέρο το δῶ νὰ τὸ ρίξω στὸ νερό ἐγὼ πού ξέρω καὶ τὴν εὐχὴ πού λένε.

Κι' ἀφοῦ πῆρε τὸ λυωμένο μολύβι καὶ τόχυνε στὸ κρῦο νερό μουρμούριζε κι' ὅλας:

— «"Αη Γιάννη Λαμπαδάρη ποῦχεις τοῦ Χριστοῦ τὴ χάρι, δεῖξε καὶ φανέρωσε ποιὸς θὰ πάρῃ τὴν 'Ανέζα. Σὲ λίγο κρατώντας στὰ χέρια τὸ

στερεοποιημένο μολύβι τρέχανε γιὰ τὴ μάγισσα. Περιττὸ βέβαια νὰ ποῦμε ὅτι εἶχε προηγηθῆ συμβούλιο μετὰξὺ Πυθίας, Δέσποινας καὶ Πανάγου, γιὰ τὸ τί ἔπρεπε νὰ πῆ ἡ Κυρὰ Κατίγκω στὴν 'Ανέζα.

Πῆρε λοιπὸν τὸ μολύβι στὰ χέρια της κι' ἄρχισε νὰ τὸ παρατηρῆ μὲ ὕφος ἀστρονόμου πού ἐρευνᾷ τὸν οὐρανό, μήπως δῆ καὶ φανερώνεται κανένας κομήτης, κι' ὕστερα γυρίζοντας στὴν ἀνύποπτη 'Ανέζα:

— Κορίτσι μου, ἡ τύχη σου εἶναι βουνό. Χῶμα θὰ πιάνης καὶ μάλαμα στὰ χέρια σου θὰ γίνεταί. 'Ἡ φτώχεια σου θὰ φύγῃ στὰ ὄρη καὶ στὰ βουνά, καὶ σὺ βασίλισσα θὰ ζῆσῃ σὲ μαρμαρένια παλάτια. 'Απὸ μακρὰ ἕνα ἀρχοντόπουλο θάρθη, τὴν ὡμορφιά σου θὰ ζηλέψῃ καὶ βασίλισσα τῆς καρδιᾶς του θὰ σὲ κάμῃ. 'Αλλὰ ἂν θὲς νὰ μὴ χάσῃς αὐτὴν τὴν τύχη, μὴ γυρίσης νὰ κυττάξῃς κανένα ἀπ' τὸ παληάσκερο τοῦ χωριοῦ μας. Δὲν εἶναι κόρη μου κανένας ἀπὸ δαύτους γιὰ σένα.

"Ε! Δὲν ἤθελε καὶ πολὺ ἡ καυμένη ἡ 'Ανέζα, γιὰ νὰ δώσῃ στὰ μυαλά της ἀέρα. Τέτοια τύχη πού νὰ τὴ φαντασθῆ! Γιὰ σκέψου! Βασίλισσα λέει, χρυσάφι, ἀρχοντόπουλο! Αὐτὲς ἡ λέξεις εἶχαν τυπωθῆ στὸ μυαλό της καὶ τὸ πρῶτο μικρόβιο τῆς τρέλλας, ἐγκατεστάθηκε γιὰ καλὰ ἐκεῖ μέσα. 'Απὸ κείνη τὴ στιγμή ἄρχισε νὰ περιμένῃ τὸ ἀρχοντόπουλο πού θ' ἀρχόταν νὰ τὴν πάρῃ.

Τὰ χρόνια ὅμως περνοῦσαν, κι' ἡ 'Ανέζα περιέμενε, κι' ὄλο περιέμενε.

Καί, πρᾶγμα περιέργο, ὅλα τὰ χαμίνια τοῦ χωριοῦ, σὰ νὰ τᾶχε βάλει κανεὶς ἐπίτηδες, περνοῦσαν καὶ τῆς φώναζαν.

— «Νὰ τὸ Βασιλόπουλο 'Ανέζα. Κι' ἐκείνη ἡ δυστυχισμένη, κρεμιόταν ὄλη ἔξω ἀπ' τὸ παράθυρο γιὰ νὰ δῆ ἂν πραγματικὰ ἐρχόταν. "Ὑστερα ἄρχισαν νὰ τῆς στέλνουν γράμματα, τάχα πῶς τᾶστελνε αὐτός, πῆραν περισσότερο θάρρος ὅσο

περνούσε ο καιρός! κι' άσπριζαν τὰ μαλιά της Άνέζας, και τόσο περισσότερο τήν πείραζαν. "Ωσου μια μέρα, ή τρέλλα που τήν κρυφότηρωγε τόσο καιρό, έκδηλώθηκε για καλά. Μόλις της είπαν ότι έρχεται ο γαμπρός, τρέχει στην κάμαρά της, στολίζει τ' άσπρα της μαλλιά με λουλούδια και πέρνει τρέχοντας τους δρόμους του χωριου.

—Βρέ για ποῦ Άνέζα;

—Πάω ν' άνταμώνω τόν άντρα μου. Νά τώρα πιά θάχη φτάση, δεξω στ' άλώνια.

—"Ελα δῶ βρέ παλαβή, της λέει κάποιος. Τὸ γαμπρὸ θές; Πέρασε απ' τὸ σπίτι του Προέδρου, νά πλυθῆ νά χτενισθῆ, νά συμμορφωθῆ λιγάκι. Τι ἔτσι ὅπως εἶναι σκονιομένος απ' τὸ δρόμο θάρθη νά σέ φιλήση;

Και κλείνοντας τὸ μάτι στὸν πρόεδρο της Κοινότητος: Πρόεδρε δὲν πᾶς νά τὸν φέρης; "Ωρα εἶναι πιά. Σὲ λίγο γυρίζει ο Πρόεδρος, φέρνοντας ἕναν ἀλήτη στολισμένο με παραδαλά και χρυσά χαρτιά, και της τὸν παρουσιάση για περίφημο ἄρχοντόπουλο. Φαίνεται ὅμως πῶς θάχε μείνει στὸ μυαλὸ της τρελλῆς καμμιά σπιθα λογικῆς και ὅτι κατάλαβε τὴν ὠρα εκείνη πῶς εἶχε καταντήσει ὁ περίγελος τοῦ χωριου, γι' αὐτὸ βγάζοντας μιὰ σπαραχτικὴ φωνή, σωριάστηκε κάτω λιπόθυμη.

Αὐτὸ ἦταν. "Όταν συνήλθε, ή μικρὴ αὐτὴ σπιθα της λογικῆς εἶχε σβύσει. Ἄγκάλιασε τὸν παραδαλοστολισμένο ἀλήτη κι' ἄρχισε νά χοροπηδᾶ σάν κοριτσάκι δέκα χρονῶν...

* * *

Αὐτὴ ἦταν ή φριχτὴ ἐκδίκησι τοῦ Πανάγου. Γέρος πιά κι' αὐτός, τὴ βλέπει που γυρίζει τρελλὴ στοὺς δρόμους και μουρμουρίζει. «Οὔτε ἐγώ, μά οὔτε και κανένας ἄλλος δὲν σὲ χάρηκε. Παντρεύτηκες τὴν τρέλλα.

ΜΑΡΙΑ ΤΣΟΧΑΛΗ

ΔΙΧΩΣ ΤΙΤΛΟ

"Ενα κρυφὸς παλμὸς κι' ἄχος με θανατώνει κι' εἶμαι καθὼς με δίχως φῶς χωρίς τιμόνι...

Μέσ' στη βραδυά με τὴν καρδιά μου σπαραγμένη, χωρίς καμμιά ἐλπίδα πιά νά με γλυκαίνει...

"Ενὸς χαμοῦ παντονεῖου εἶμ' ὁ ναυτίλος και τοῦ καῦμοῦ τοῦ σπαραγμοῦ ὁ μόνος φίλος...

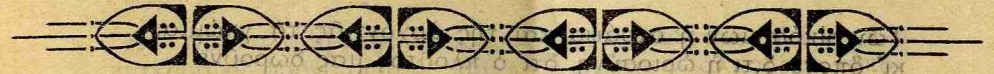
"Ετσι καθὼς σ' ὅλα ρηχὸς πάντα διαβαίνω, τὸ ἅγιο φῶς σὰ μοναχὸς μεταλαβαίνω...

Κι' εἶμ' ἔραστής και σαδιστὴς τοῦ χρυσονεῖρου, ταξιδευτῆς σὲ ὅλες τίς χῶρες τ' ἀπείρου...

Τὰ ταπεινά, τὰ σιγανὰ παράπονά μου, ῥόδ' αὐγινά, κενέ ἐαρινά μέσ' στὴν καρδιά μου

Σ' ὅλα κλειστὸς — ἄλλος Χριστὸς στὸ Γολγοθᾶ του — μένω πιστὸς κι' ἀγαπητὸς ἐνὸς θανάτου...

Γ. ΜΥΛΩΝΟΓΙΑΝΝΗΣ

Thomas Gray

ΕΛΕΓΕΙΟ ΓΡΑΜΜΕΝΟ Σ' ΕΝΑ ΧΩΡΙΟΝΣ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ

Νεκρικὰ ή νυχτοκαμπάνα για τὴ μέρα κρούει ποῦ σβάει, στὴ χλόη γύρου ἀργοφέρνει μουκανώντας τὸ κοπάδι, κουρασμένος ὁ ζευγάς, με βῆμα ἀργὸ στὸ σπίτι πάει, και τὸν κόσμο ἀπαρατὰ σ' ἔμένανε και στὸ σκοτάδι.

Τὸ τρεμόλαμπο τοπεῖο τώρα σβίεται μπρὸς στὸ μάτι, και μιὰ ἐπίσημη γαλήνη κρατάει ὄλον τὸν ἀγέρα, ξὸν ὅπου σβουρίζει ή ζῆνα καθὼς φτερουγᾶ τριζάτηρ, κᾶν κουδούνια νανουρίζουν σίγαλὰ τ' ἀρνάκια πέρα.

Ξὸν σάν απ' τὸν πύργο ἐκείνον ποῦ ὁ κισσὸς τόνε σκεπάει, κουκουβάγια ὄνειροπόλα κλαίγεται πρὸς τὸ φεγγάρι, γιατὶ αὐτὸ πηγαίνουσρχόντας στὸ κρυφὸ της ἄλσος πλάι, τὸ βασιλεῖο της τ' ἀρχαῖο, τὸ μοναχικὸ τοικιάρει.

Σὲ ἴσκιο ἀπὸ φτελιές ροζιάρες, ἀπὸ σμιλαγκιῶνε κλώνια, ποῦ τουφιάζει τὸ χορτάρι εἰσὲ κουμοῦλες ποῦ διαλυοῦνται, Τ καθανεις μέσ' τὸ στενὸ του ὑπόγειο πλαγιαστὸς ἀναιώνια, οἱ χοντροκόποιοι παποῦδες τοῦ χαμοχωριου κοιμοῦνται.

Της πρωίνης της μυροβόλας τὸ προσκάλεσμα ἀπὸ αὔρα, ή λαλιά της χελιδόνας ἀπὸ τὸ ἀχερένιο ντάμι, τὸ ζωερὸ ἄσμα τοῦ κοκκόρου, ή σάλπιγγα που κράζει γαῦρα, νά σκωθοῦν πιά απ' τὸ χαμλὸ κρεββάτι τους δὲ θά τοὺς κάμει.

Γι' αὐτοὺς πιά τὸ φλογοβόλο τζάκι δὲ θά ρίχνει πύρη, κ' ή καλὴ τους τὸ βραδί μ' ἀσπούδα δὲ θά μπερετὰ του, δὲ θά τοιβδολὲν δραμαῖα ἐπιστροφὴν παιδιὰ τοῦ κῆρη, μήτε ποθητὰ φιλιὰ θά δρέπουν πᾶ στὰ γόνατά τους.

"Επεσαν συχνὰ τὰ στάχια ἀπὸ δικὸ τους θεριστῆρι, τὴ σκληρὴ γῆ συχνὰ σκίσαν μ' αὔλακιου τους αὐτοὶ τόπο. Μὲ τί κέφι τὰ δυὸ βῶδια στὸ χωράφι — ν — ἔχουν ὄρει, πῶς τὰ δέντρα ἔχουν λυγίσει κάτω απ' τὸ βαριὸ τους χτύπο!

Μὴ τὴ χρῆσιμη δουλειὰ τους περγελᾶ ή Φιλοδοξία και τίς ταπεινὲς χάρες τους και τὴ σκοτεινὴ τους μοῖρα μὴν ἀκοῦν με χαμογέλιο ἀγέρωχο τὰ Μεγαλεῖα τῶν φτωχῶν τὴν ἱστορία τὴν ἀπλοῦτικὴ και ὀστειρα.

Τῶν οἰκόσημων ἢ στράφα καὶ τῆς ἀρχοντίας τὰ γκῶμια,
κι' ὅποτε ὅ,τι ἢ ὠριούνη, ὅτι ὁ πλοῦτος μας δωροῦνε
καρτεροῦν τὴν ἀξεφεύγατη τὴν ὠρανε παρόμοια:
τῆς δόξας τὰ μονοπάτια πρὸς τὸν τάφο —ν— ὀδηγοῦνε.

Μῆτε σεῖς, ἔσεῖς περίφανοι σ' αὐτοὺς ρίξτε τὸ φταίγμα,
ἂν ἢ Μνημοσύνη τρόπαια πᾶ στὸν τάφο τοὺς δὲ στήνει,
σᾶν, μακρυνάρι ἀπὸ κλίτος καὶ κουπέ μὲ τέχνης πλέγμα
διάμεσα, ἀντηχᾶ τ' ἀντίφωνο κι' ὠδή—ν— ὕμνου ἀνεδίνε.

Ἡμπορεῖ, ἢ σκαλιστὴ ὕδρῖα, ἢ προτομὴ ποῦ λές μὲ ζωή ναι
τὴ φευγάτη πνοὴ νὰ φέρη πιά στὴν πρῶν τῆς κατοικία;
Ν' ἀναστήσει τῆς τιμῆς φωνὴ, μπορεῖ σκόνη βουβήγε,
ἢ νὰ πρᾶῦνει τὸ κουφὸ κρῦο αὐτὶ τοῦ Χάρου ἢ Κολακεῖα;

Μέσ' τὰ καταφρονεμένα πλαγιασμένη τούτα μέρια,
ἴσως μιὰ καρδιά γεμάτη πὸ τὴ φλόγα τ' οὐρανοῦ ναι;
ἱκανὰ τῆς βασιλείας σκῆπτρο νὰ κραδαίνουν χέρια,
ἢ τὴ λύρα τὴ ζωοφόρα σ' ἔκσταση νὰ τὴν ξυπνοῦνε.

Μὰ στὰ μάτια τοὺς τὸ χάρτη τὸ φαρδειὸ τῆς ἢ Σοφία,
ποτέ δὲν ξεδίπλωσέ τον πλέριο ἀπ' τοῦ καιροῦ τὰ τρίματα
ψυχρὴ ἢ Φτώχεια τοὺς ἐζούλαε τὴν εὐγενικὰ μανία
τῆς ψυχῆς παγώνοντάς τοὺς τὰ μεγαλοφυέα κύματα

Τ' ἅπαντα τοῦ ὠκεανοῦ βαθειά, σκοτεινά, ἔχουνε κρυμμένα
κρούσταλλα πολλὰ πετράδια τίμια μ' ἀχιτιδῆς ἀγγελία
πολλὰ λούλουδα γεννιένται καὶ πεθαίνουν ἀγνοημένα
καὶ τὴ γλύκα τοὺς σκορπᾶνε στὴν ἀγέρινη ἐρημία.

Κάποιοι χάμωδεν χωριανὸς ποῦ μὲ καρδιὰ ποῦ δὲν τρομάζει
πόλεμο στὸν τυραννίσκο—ν— ἔστησε τῶν χωραφιών του;
ἄφωνος, ἄδοξος, κάποιος Μίλιωνας ἴσως πλαγιάζει
ἐδῶ, σᾶν ἀθῶος ἀπὸ αἶμα Κρόμβελ τῶν συμπατριωτῶν του.

Σύγκλητων χειροκροτήματα ποῦ ἀκοῦν τοὺς νὰ ρυθμίζουν,
νὰ καταφρονοῦν φοβέρες παιδεμῶν καὶ ρημαγμάτων,
πᾶ σὲ χώρα ὠριογελοῦσα—ν— ἀφθονία νὰ σκορπίζουν,
καὶ σ' ἑνοῦ ἔθνους μπρὸς τὰ μάτια νὰ ἱστοριοῦνται
[τὰ ἔργατά των.

Τοὺς ἐμπόδισε—ν— ἢ μοῖρα δὲν περιορίσε αὐτὴ μόνο
τις ἀρετές τοὺς ποῦ βλασταίναν, μ' αὐτὸν ἢ ἔργα ὠρας κακίας
μπόδισέ τοὺς ν' ἀνεβαίνουν μὲ τὸ φόνο πᾶ στὸ θρόνο,
καὶ νὰ κλειοῦν στὴν ἀνθρωπότητα τῆς πύλες τῆς Σπλαχνιάς.

Τὸν ἀπ' τὴ συνειδητὴ νὰ κρύβουν δριμύ πόνο ἀλήθεια,
νὰ κρατοῦν κι' ἀθῶας γτροπῆς τὰ κοκκινίσματα σβυμένα,
τῆς Περφάνιας κι' Ἀσωταίας μπροστὰ στὸ κιβώριο πλήθια

λίβανα νὰ κουβαλοῦν στῆς Μούσας φλόγα—ν— ἀναμμένα.

Ἄπ' τῆς παλαβῆς τῆς τοιούρμας τὴν παλαιότερα τὴ σχαμένη
μακρὰ οἱ φρόνιμοί τοὺς πόθοι δὲ μάθαν ν' ἀλλάζουεν τόπο·
στῆς ζωῆς ὅλη τὴν κοιλάδα τὴν κρουδοπερικλεισμένη
δὲν ἀλλάξαν τοῦ πασιμοῦ τοὺς τὸν ἀθόρυβο τὸν τρόπο.

Ὅμως γιὰ νὰ προφυλάξει ἀπὸ κακὸ τὰ κόκκαλά τοὺς
κάποιο πρόκαιρο μνημεῖο ὀρθοστημένο—ν— ἐκεῖ πλάϊ,
ποῦ χοντροὶ ρυθμοὶ σκεποῦν το καὶ γλυφές μ' ἀλλόκοτά τοὺς,
ἐνός διαβατάρη φοροστεναγμοῦ περικαλαίει.

Πῶς τοὺς λέν πὸσω χρονῶ εἶν' ἢ ἄμαθη Μούσα, συλλαβίζει,
καὶ πιάνει ἐλεγείου τόπο τοῦτο, φήμης τόπο πιάνει·
κι' ἀπ' τὴν Ἁγία Γραφὴ ἐδάφια γύρω διάφορα σκορπίζει,
ποῦ τοῦ ἠθικολόγου ἀγρότη τοῦ ὀδηγοῦν πῶς νὰ πεθάνει

Γιατί, ποιὸς στὴ βουβὴ λήθη, στὴν εὐχάριστη—ν— αὐτήνα
ταραγμένη ὑπαρξὴ λεία μιὰ γιὰ πάντα ἔχει ἀφισμένη;
ἢ ἀφισμένη τῆς ὠρίας μέρας τὴ λαμπρόθερμη—ν— ἀχτίνα (*),
δίχως ν' ἄχει ἀγάλια πίσω πόθου μιὰ ματιὰ ριχμένη;

Σὲ φίλη καρδιὰ τὰ θάρρη ἢ ποῦ θὰ φύει ψυχούλα βάζει,
εὐλαβητικὲς δυὸ στάλας τὰ μάτια ποῦ κλειοῦν ζητοῦνε·
ὡς καὶ μέσα ἀπὸ τοὺς τάφους ἢ φωνὴ τῆς Φύσης κράζει,
ὡς καὶ μέσα στὴ σποδὸ μας οἱ γνωστὲς φωτιές τοὺς ζοῦνε!

Γιὰ σὲ πῶχεις στοὺς ἀτίμητους νεκροὺς τὴ συλογὴ σου,
καὶ διηγιένται αὐτοὶ σου οἱ στίχοι τὴν ἀπλή τους ἱστορία;
ἂν τύχον μ' ἔσε ποῦ μοιάζει ἐρεῦναε τὴν ἀπὸστολὴ σου πᾶ
κάποιο πνεῦμα ποῦ θὰ ὀδήγη Στοιχασμῶν φιλερημία.

ἴσως κάποιοι ἀσπρομάλλης χωριανὸς θ' ἀπηλογιόταν
«Ἐμεῖς συχνοβλέπαμὲ τον μὲ τὴν πρώτη χαρανούλα,
ποῦ οἱ δροσιές ἀπ' τὰ γοργὰ του βήματα ἀποσκοπιζόταν,
μὲ τὸ ἠλιόβγαλμα νὰ φτάνει πάνω στὴ χλοερὴ κορφοῦλα.

»Ἐκεῖ στὴν ὀξυὰ τὴν πέρα κορφολιγερὴ ἀπὸ κάτω,
ποῦ πρὸς τὰ ὕψη καθεμιὰ τῆς σὰ στοιχειὸ σου τρίζει ρίζα,
τὸ μεσμέρι ἤθελε ἀπλώσει τὸ ἄτονο—ν— ἀνάστημά του,
τοῦ ρυακιοῦ παρατηρῶντας τὰ νερά ποῦ πλάϊ φλοισβίζαν.

»Μὲ πασιμὸ τραχὺ στὸ πέρα δάσος ἔλεε μέσ' στὰ δόντια
τις φανταστικὲς τοῦ ἰδέες μιὰ μὲ χαμογέλιου χλευσῆ

(*) Πρβλ. «ἀκτίς δράσεως» = ἔχταση, περιοχή, τὸ precincts τοῦ πρω-
τυπου.

μιά σκυφτός, κλαυτός χλωμός, σά απ' την κλωθώδαρτος
[δρακόντεια

ή μουγγός από ἔγνοια ή δόλιος πού πιά ό ἔρωτάς του ρέβει.

»Ένα πρωί στό γνώριμό του λόφο δέν είδα νά πάει.
στής ρεικιᾶς τᾶ μάκρη ή πλάγι στό ἀγαπούμενο δεντρί του
ένα ἄλλο πρωί οἶν ήρθε, μήτε, πειά στό ρεϊθρο πλάι
μήτε πᾶ στη χλοοκορφούλα, καί μήτε στό δάσος εἴτουν.

»Μέ ἄνωμους ταιριαχτούς, τό ἄλλο πρωί ή πένθημη παρέα,
εἴδαμε, τόν ἀργοπερνᾶ απ' τίς ἐκκλησιᾶς τό μονοπάτι :
ἔλα διάβασε (ἀφοῦ ξαίρει διάβασμα) νᾶχεις ιδέα
τοῦ ἔπους σκαλιστοῦ ὅτην πέτρα κάτω απ' τὸ παληό ἐκεῖ
ἀγκάθι»

ΤΟ ΕΠΙΤΥΜΒΙΟ

«Κεῖται ἐνθάθε» ἀγνοημένος απ' τήν Τύχη κι' απ' τή Φήμη
(* ἕνας νιός—πού πᾶ στής Γῆς τόν κόρφο γέρνει τό κεφάλι
πᾶ στήν ταπεινή του γέννα δέν ἐσκέφθη ή θεία Ἐπισοτήμη,
κ' ή Μελαγχολία τοῦχει σά δικού σημάδι βάλει.

Εἶχε τήν καρδιά μεγάλη καί ψυχῆς ἀνοιχτωσύνη
κι' ὁ οὐρανός «ὄμοια μεγάλη—ν—ἀμοιβή, εἶπε, θά τοῦ στείλω»
τῆς Κακομοιριᾶς τό ὄ,τι εἶχε ὄλο, ένα δάκρυ τῆς τό δίνει,
κι' οὐρανόθε κερδίζει ὄλο τό ὄ,τι ἐπόθαε, ένα φίλο.

Μή ξανοίξει σου, πιά ὁ λόγος τᾶ παινέστα του, γιά γκάμια
ἀπ' τή διαμονή τους μέσα, ή τᾶ ψεγάδια τοῦ ἴδιου βγάλει
(τρεμουλιάρρα αὐτᾶ μ' ἐλπίδα μέσ' σ' ἐκεῖαν πλαγιάζουν ὄμοια)
τήν τρομάχτρα : τοῦ Πατέρα καί Θεοῦ του τήν ἀγκάλη.

(Μετᾶφράση ἀπ' τὸ Ἀγγλικό.)

Γ. ΦΙΛΑΝΘΙΔΗΣ

Δημοσιεύουμε τὸ ἀριστοῦργημα αὐτοῦ τοῦ **Gray** μεταφρασμένο ἀπ'
τόν Συνεργάτη μας κ. **Γ. Φιλανθίδη**. Δυστυχῶς μᾶς ἤρθε ἀργά, κι' ἔ-
ται δέν μπορέσαμε νά τοῦ δώσουμε τή θέση πού τοῦπρεπε. Γιά τό με-
ταφραστή, διαλεχτό λόγο, θά ἀσχοληθῆ σέ προσεχές μας φύλλο, εἰδι-
κός συνεργάτης μας.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΝΕΟΛΟΓΙΑ
ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΤΟΣ Δ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'	Ἀπρίλιος-Μάιος 1937	ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 3-4
ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	ΘΕΟΣ ΠΑΛ' ΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΥ 11β	ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
Ἐτησίᾳ Δρ. 40	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	Ἐτησίᾳ Francs Fr. 15
Ἐξάμηνος » 25	ΜΕΥΘΥΝΕΤ' Ι	Τὸ φύλλο δεχ. 4
Τρίμηνος » 15	ΑΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗ	

Υπεύθυνος κατὰ τὸν Νόμο : Κ. ΧΑΤΖΗΣ Φιλ. Ἐταιρίας 69
Τυπογραφικὰ Καταστήματα Ν. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ, Δραγούμη 3

ΑΠΟ ΜΗΝΑ ΣΕ ΜΗΝΑ

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Α. ΡΗΓΑ "ΜΙΣΗΣ ΜΕΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΟΙ,"

Γιά αισθητική ἔκφραση, στή Νου-
βέλλα αὐτῆ τοῦ Α. Ρήγα, δέ μπορεί
νά γίνη λόγος, γιατί τῆς λείπει ή αἰ-
σθητική δικαιολογία. Τῆς λείπει ὁ
μοναδικός λόγος, πού γεννᾶ τήν ἔκ-
φραση, ή σύλληψη. Καί ἄλλος λόγος
δέν ὑπάρχει, στό βάθος, γιά νά γρά-
φονται τέτοιες «Νουβέλλες», παρά ή
πνευματική ἀνεπάρκεια τοῦ συγγρα-
φέα, καί ή στραβή ἀντίληψη τῆς τέ-
χνης, πού κυβερνάει τοὺς λογίους
τῆς ἐποχῆς μας.

Στό γράψιμο τοῦ Α. Ρήγα, μπορεί
νά συναντήση κανεῖς ὄλα τᾶ συμ-
πτώματα τῆς παρεξηγημένης λογο-
τεχνικῆς ἰδιοφυῆς, ένα πρᾶμα ὅμως
δέν μπορεί νά συναντήση, ἀνθρώπι-
νη πνοή. Ξερολιγώματα καί κακο-
μοιριά ένα σωρό. Ποῦ ὅμως ὁ ἀλη-
θινός πόνος, οὔτε μυρουδιά πῆρε ὁ
Ρήγας, Γ' αὐτό τὸν τοποθέτησε στά
τύπια παπούτσια καί στά τσαλακω-
μένα ροῦχα. Οἱ δυὸ λυμφατικοὶ ἤ-
ρωές του, ὁ Μανώλης καί ή Τασού-
λα, γεννήματα θερμασμένης φαντα-
σίας μοιάζουν τᾶ εἰδῶλα πού ση-
ματίζουν οἱ κυρτοὶ καθρέφτες. Ὁ
σκοπός βέβαια, τοῦ Ρήγα δέν ἦταν

νά φτιάξη τέτοιους πλατεῖους ἀνθρώ-
πους παρά νά μᾶς ζωντανέψη τήν
ἀδυναμία τοῦ ἀνθρώπου, νά παλαί-
ψη τή μοῖρα, νά παρουσιάση δυὸ ἀ-
δυνάτους καί κοκομοίριδες ἀνθρώ-
πους, πού ἐνῶ καίγονται ἀπό ἀγά-
πες, δέν κατορθώνουν τίποτα ἀπό
δική τους ἀδυναμία. Στή σκέψη αὐτῆ
φυσικά ἐβοήθησε λίγο πολὺ καί ή
ἀνάγνωση τοῦ Ντοστογιέφσκου. Ὁ
Ρήγας ξεγελάστηκε ἀπό τοὺς περίφη-
μους ἥρωες τοῦ Ντοστογιέφσκου, ὅμως
ἐκεῖ τᾶ πρᾶματα εἶναι ὀλότελα
διαφορετικά.

Ὁ Σωσίας λ.χ. εἶναι χτυπημένος
ἀπό τή μοῖρα, εἶναι κακομοίρης, ὄχι
ὅμως γιατί ἔχει τύπια παπούτσια,
παρά γιατί, ἐνῶ κάνει τήν πιὸ τερά-
στια ἀνάταση γιά ν' ἀγκαλιάση ὁ-
λάκερη τήν ἀγάπη τοῦ κόσμου, δέν
κατορθώνει οὔτε νά τήν ἀγγίξη. Ἡ
ἀγάπη τοῦ Ντοστογιέφσκου εἶναι ἀ-
νίκητη, ὅπως καί τό μῖσος του ἀκα-
τάσχετο. Δέν εἶναι ή ἀπλή ἐπιθυμία
τοῦ Μανώλη νά καλοντυθῆ γιά νά
βολέψη τήν περίσταση. Μ' ένα λόγο
ὁ Ντοστογιέφσκου κι' οἱ ἥρωές του
φλογίζονται ἀπό λαχτάρα μπρός
στήν τρομερᾶ πραγματικῆ ἀναγνώρι-
ση τῆς ἀδυναμίας, νά χαροῦν περισ-
σότερη ζωή.

Μη νομίση όμως κανείς, για το Θεό, πώς γίνεται εδώ κάτω σύγκριση Ντοστογιέφσκυ—Ρήγα! Τέτοιο πράμα μονάχα κανένα από τα πλάσματα του Ρήγα θά τὸ ἔφκιανε. Θέλουμε μόνο νὰ δειξοῦμε τὴν ἀνάποδη ἐπίδραση τοῦ Ντοστογιέφσκυ σὲ ἀδύνατά μυαλά. Μὲ τὴν ἐπιστολογραφία τοῦ ὁ Λ. Ρήγας δοκιμάζει νὰ κατασκευάσῃ δυὸ ἄμοιρους ἀνθρώπους καὶ στὸ τέλος βγαίνουν δυὸ σαχλά ὑποκείμενα πού συναγωνίζονται ποῖος θὰ φανῆ πιὸ ἄρρωστος. Μοίρα νὰ βρῆς σὲ τέτοια τέρατα; ὄχι δά. Ὅμως οὔτε καὶ ἴχνος ἀπὸ ἀνθρωπιά. Καὶ οἱ δυὸ ἥρωες εἶναι, σύμφωνα μὲ τοὺς ὑπολογισμοὺς καὶ τὴν κρίση τοῦ Ρήγα, καλλιτέχνες γιατί εἶναι ἄρρωστοι καὶ στὸ μυαλό καὶ στὰ κορμί, καὶ ἐπειδὴ τώρα τελευταία εἶναι τοῦ συρμοῦ νὰ περνοῦν γιὰ καλλιτεχνικὲς φύσεις, ὅλοι οἱ χτικισμένοι, βγαίνει στὴ μέση καὶ τὸ χτικιὸ γιὰ νὰ σκοτώσῃ τὸν περίφημο Μανώλη καὶ νὰ γλυτώσῃ καὶ τὸν ἀγαγνώστη ἀπὸ τὴν ἀνούσια ἀλληλογραφία του.

Ὅποιος ἔχη ὄρεξη ἄς προσέξῃ λίγο στὴν κατάσκευὴ τοῦ Μανώλη καὶ τῆς ἀγάπης του. Εἶναι ἕνας καχεκτικὸς νεανίας καὶ καμώνεται πὼς καίγεται ἀπὸ ἀγάπη γιὰ μιὰ σκιά πού ἔτυχε νὰ δῆ πίσω ἀπὸ ἕνα παράθυρο. Τὴν ἀγάπη του τὴν ἐκφράζει μὲ αὐτὰ τὰ λόγια: «Τὸ παράθυρό σας — ἄχ, αὐτὸ τὸ παράθυρό σας! πεισματῶσε πιά; Μιά, δυὸ, τρεῖς, ἐπτά μέρες καλομετρημένες! βδομάδα σωστὴ πέρασε, πού δὲν ἀνοίγει». Στὰ λόγια αὐτὰ βέβαια κρύβεται μεγάλος ἔρωτας, ποῖος λέει ὄχι! ὅπως καὶ σ' ἄλλο γράμμα παρακάτω. «...δὲν σὰς εἶχα πῆ, πὼς θὰ σὰς γράψω χθὲς τὸ βράδυ; Λοιπὸν ράγισε ἡ καρδιά μου πού σκεπτόμουνα, πὼς θὰ παρατήσω τὴν πέννα μου. Κι' ὅμως δὲν εἶχα κουράγιο νὰ τὴ σύρω στὸ χαρτί. Ἐπεσα νὰ ξεκουραστῶ λίγο στὸ κρεβάτι μου κι' ὕστερα νὰ πάω νὰ ταιμπήσω καμμιά μπουκιά. Κι' ἔτσι ὅπως

ἔπεσα ἔτσι ξύπνησα καὶ σήμερα...» Ὁ Μανώλης ἀπὸ τὴν ἀκράτητὴ ἀνησυχία του τὸ ρίχνει στὸν ὕπνο ὡς τὸ πρῶτ', μὲ μόνη δικαιολογία πὼς ραγίζει ἡ καρδιά του, γιατί ἀφίνει τὸ γράμμα γιὰ τὴν καλὴ του καὶ πέφτει νὰ κοιμηθῆ ἄθελα ὅμως! Ἐτσι βέβαια ἀγαποῦν ὅλα τὰ μπαρμπεράκια, ἕναν ὅμως πού πρόκειται νὰ τὸν παρουσιάσουμε γιὰ μοναδικὴ καλλιτεχνικὴ φύση, κακομοίρην δηλαδή ὅπως τὸ θέλει ὁ Ρήγας, ὅρα καὶ λόγια τῆς Τασούλας. «... Ἀρχίσατε νὰ γράφετε στίχους. Μὴ ὁς δειλιάζουν οἱ τενεκέδες, πού θὰ σὰς κρεμάνει! Ὅλοι οἱ μεγάλοι ἕνα τέτοιο Γολγοθᾶ ἀνεβαίνουνε — ἴδιος κ' ἀπαράλλαχτος βέβαια κι' ὁ Γολγοθᾶς τοῦ Μανώλη— ἔσεῖς ἔτσι κι' ἄλλοιὼς τὸν ἀνεβαίνετε γιατί δὲ θέλετε νὰ γίνετε καὶ μεγάλοι. Οἱ γκριμάτσες σας κι' οἱ ἀπειλές σας — καὶ φυσικὰ τί περίμενε ἄλλο μιὰ καὶ κατάρθωνε νὰ κἀνη γκριμάτσες! καὶ τὸ φέρισμό σας δείχνουνε μεγάλον ἀνθρώπο.» δὲν τὸν ἀφίνουμε νὰ νικηθῆ ἀπὸ τὸν ὕπνο καὶ τὸ φαγί. Αὐτὸ δά κι' ἕνα παιδάκι θὰ τὸ συλλογιζότανε. Τὶ ἔρμη λαχτάρα εἶναι αὐτὴ, ὅταν ξαπλώνεσαι νὰ ξεκουράσῃς λίγο τὸ κορμί καὶ παίρνεις τὸν ὕπνο μονορούφι ὡς τὸ πρῶτ'; ἄς εἶναι ἀπὸ δά καὶ κάτω δὲν περνάει γράμμα, πού νὰ μὴν πιάνεται ὀλόκληρο ἀπὸ τὸν καῦμό τοῦ Μανώλη γιὰ τὰ τρύπια παπούτσια του καὶ τὰ τσαλακωμένα του ρούχα. Εἶναι κι' αὐτὸ δείγμα καλλιτεχνικῆς ψυχῆς: ὁ Ρήγας νόμισε, πὼς ἅμα μᾶς παρουσιάσει ἕναν κουρελιάρη, αὐτὸ θὰ σήμαινε πὼς ἔχει καὶ κακὴ μοίρα. Ἄχ! μακάρι νὰ ἦταν ὅλο κι' ὅλο τὸ βᾶσανο στὰ τρύπια παπούτσια. Μιὰ χαρὰ θὰ εἶμασταν τότε, θὰ τὰ μπαλώναμε καὶ θὰ τραβούσαμε τὰ ἴσια στὴν εὐτυχία. Τὶ τὰ θές ὅμως, αὐτὰ εἶναι νὰ γελᾷ κανεῖς, ἢ Μοίραβρίσκειται ἄλλοῦ ποῦ; τὸ ἔχουν τραγουδήσῃ ὅλοι οἱ μεγάλοι, πού δὲν ἔκαναν καμμιά γκριμάτσα! Ἐτσι λοιπὸν φτάνουμε

στὸ τέλος τῆς ἐπιστολογραφίας χωρίς νὰ βρίσκουμε οὔτε σημάδι ἀπὸ τὴν ὑψηλὴ ἀγάπη τῆς κουτσῆς καὶ τοῦ Μανώλη. Γεμάτα τὰ γράμματα ἀπὸ μικροκουβεντούλες καὶ τιποτένιες σκέψεις, πού τις ἀκούει κάθε μέρα κανεῖς ἀπὸ ὅλες τὶς νυκοκυροῦλες. Ἄχ! φωνάζει ὁ ἕνας, δὲν ἔχω παπούτσια καινούργια καὶ παλτό. Σάπα, τὸν παρηγορεῖ ἡ ἄλλη, μὴ στενοχωριέσαι εἰσαι ποιητῆς; καὶ ἡ ἀγάπη πορεύεται αὐτὸν τὸν ὑψηλὸ δρόμο, ὡς πού ἔρχεται καὶ τὸ κατακόρυφο σημεῖο τῆς ἀγάπης καὶ τὸ κύριο γνώρισμα τοῦ ποιητῆ, κατὰ τὴ γνώμη πάντα τοῦ Ρήγα, τὸ χτικιὸ πού μᾶς γλυτώνει ἀπὸ τὶς ἐπιστολὲς τοῦ καῦμένου τοῦ Μανώλη. Ἐχουν μαζευτῆ ὅλα τὰ συστατικά τοῦ κακομοίρη ἀνικανοποίητη ἐπιθυμία γιὰ παπούτσια! ἀνικανοποίητη ἀγάπη στὴν Τασούλα πού κοκορεύεται γιατί εἶναι κουτσὴ, ἀγάπη ἐδῶ, καλωσύνη, μῖσος ἐκεῖ καὶ θυμὸς! καὶ στὸ τέλος τραβάει τὴ γραμμὴ ὁ Ρήγας, μὲ τὸ χτικιὸ γιὰ νὰ προσθέσουμε τὰ παραπάνω καὶ νὰ βγῆ τὸ ἄθροισμα τοῦ κακομοίρη. Ὅμως μὲ τέτοιας λογῆς προσθέσεις δὲ βγαίνει τίποτε ἄλλο, παρά ἡ διανοητικὴ ἀναπηρία τοῦ ἐπιστολογράφου.

Β. ΝΕΟΧΩΡΙΤΗΣ

ΔΗΜ. ΖΩΓΡΑΦΟΥ «Ἱστορία τῆς παρ' ἡμῖν Γεωργ. ἐκπαιδ. Τόμος Α'»

Ὁ συγγραφέας τῆς ἱστορίας αὐτῆς εἶναι γνωστὸς στὸ ἀναγνωστικὸ κοινὸ γιὰ τὶς ποικίλες ἐργασίες του γύρω ἀπ' τὰ γεωργικὰ ζητήματα τῆς χώρας μας, ἡ δὲ συμβολὴ του στὸ νὰ κινηθῆ τὸ ἐνδιαφέρον μας γύρω ἀπ' τὸν σπουδαῖο αὐτὸν πλουτοπαραγωγικὸ κλάδο τῆς χώρας μας, τὴν Γεωργία, εἶναι μεγάλη.

Μὲ τὴν ἔκδοση τοῦ α'. τόμου τῆς ἱστορίας τῆς γεωργικῆς μας ἐκπαίδευσέως παρέχει στοὺς ἀσχολουμένους μὲ τὰ γεωργικὰ ζητήματα τῆς πατρίδος μας ἕνα σπουδαῖο βοήθημα γιὰ τὴν κατανόηση καὶ τὴν παρακο-

λοῦθησιν τοῦ ὅλου συστήματος τῆς ἐκπαιδευτικῆς γεωργικῆς πολιτικῆς. Γιατί εἶναι ἀναμφισβήτητο πὼς γιὰ νὰ σχηματίσῃ κανένας σαφὴ ἀντίληψη γιὰ ἕνα θεσμό, πρέπει νὰ ξέρῃ τὴν ἱστορικὴ του ἐξέλιξη. Κι' ἔτσι μόνον ἔτσι θὰ μπορέσῃ ὁ μελετητῆς νὰ σχηματίσῃ σαφὴ ἀντίληψη γιὰ τὸ τι ἔδωσε ὁ θεσμὸς αὐτός, ποῖα πράγματα συνετέλεσαν στὸ νὰ ὠφελῆσῃ ἢ νὰ βλάψῃ ὁ, τι ἴσχυσε ὡς τώρα καὶ ἐπομένως ποῖος δρόμος πρέπει νὰ χαραχθῆ καινούργιος ἢ ποῖος παλῆος πρέπει νὰκολουθηθῆ διὰ νὰ δώσῃ ὁ θεσμὸς αὐτὸς τοὺς καρπούς του. Αὐτὸ τὸ ἐπιτυγχάνει πληρῆστα ὁ κ. Δ. Ζωγράφος. Θὰ ἦταν δὲ εὐτύχημα ἂν ἐκδιδόταν τέτοια βιβλία γιὰ τὴν μελέτη τῆς ἐξελίξεως τῆς ὅλης ἐκπαίδευσέως στὴ χώρα μας.

Μ. Ν.

Τὰ περιοδικὰ μας

“ ΜΟΡΦΕΞ ”

Μὲ τὸ τεῦχος τοῦ Φεβρουαρίου τὸ καλὸ αὐτὸ περιοδικὸ τῆς πόλης μας συμπλήρωσε τὸν α'. τόμο του. Ἐναν τόμο μέσα στίς σελίδες τοῦ ὁποῖου καθρεφτίζεται μιὰ πλευρὰ τῆς πνευματικῆς κινήσεως τοῦ τόπου μας, μὲ ἔργα πολλῶν καὶ διαλεχτῶν Μακεδόνων λογίων. Στὸν τόμο αὐτὸν διαβάσαμε πολλὰς ἐργασίες τοῦ Δ) τοῦ των κ. Δεδούση, ὅπως ὁ Κριτικὸς τοῦ Σολωμοῦ, ὁ Ἐρωτόκριτος, καθὼς καὶ τὸ ρομάντζο του ἢ Φεγγαροντυμενῆ. Διαβάσαμε ἀκόμη τὶς διαλεχτὲς ἱστορικὲς μονογραφίες τοῦ κ. Ι. Μπήτου, μὲ τὶς ὁποῖες μᾶς παρουσιάζει τὴν πνευματικὴν κίνησιν καὶ τοὺς πνευματικὸς ἡγέτας τῆς Μακεδονίας κατὰ τὰ σκληρὰ χρόνια τῆς σκλαβιάς. Παρακολουθήσαμε ἐπίσης τὰ ποιήματα τῶν συνεργατριῶν μᾶς κ. Χρ. Ζητσαίας καὶ Μόνα Λίζας πού παρουσιάζουν συνεχῶς μιὰ βελτίωση πολὺ ἐνδιαφέρουσα.

Και γενικά τὸ περιοδικὸ αὐτὸ μᾶς ἔδωσε ἓνα πρότυπο φιλολογικοῦ περιοδικοῦ, ἀπὸ κεῖνα δηλ. πού δέν ἔχουν δημιουργήσῃ τὴν κλίκα τους καὶ τὸν κύκλο τους καὶ δημοσιεύουν ἀποκλειστικά καὶ μόνο τὴν συνεργασία, ἀνούσια πολλές φορές τῶν ἐκδοτῶν του χωρὶς νὰ δίνουν κἄν προσοχή, στὰ τόσα ἀξιόλογα νέα ταλέντα πού τολμοῦν καμμιά φορά νὰ τοὺς στέλλουν κάτι.

Εὐχόμεστε μὲ τὴν εἴσοδο στὸ β'. ἔτος οἱ «Μορφές» νὰ ἀκολουθήσουν τὸν ἴδιο δρόμο, προσφέροντας ἔτσι μιὰ θετικὴ ὑπηρεσία στὴν ὅλη κίνησι γιὰ τὴν πνευματικὴ ἀνάπτυξη τοῦ τύπου μας.

Ν. Γ.

ΟΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΙ ΟΔΗΓΟΙ

Ὁ κ. Πέτρος Χάρης στὴ Νέα Ἔστια ἀφιερώνει ἀρκετὸ χῶρο γιὰ νὰ σχολιάσῃ τὸν καυγᾶ πού ἔστησαν ὁ κ. Σκαρίμπας μὲ τὴν κ. Δρακοπούλου γιὰ τὸ γνωστὸ ζήτημα τῶν περιοδικῶν τους. Καὶ σὺν κανένας σοφὸς καὶ ἀνεξίκακος ἄνθρωπος δίνει συμβουλές καὶ μιλά γιὰ ἀπόκριες κλπ. Ποῖος ὅμως συμβουλεῦσι νὰ πάσφουν οἱ μεταξὺ τῶν λογίων μας καυγάδες ; Αὐτὸς πού κἄθησε καὶ τσακώθηκε γιὰ ψύλλου πῆδημα μὲ τὸν Καραντῶνη ; Μὰ ἐπὶ τέλους τί συμβαίνει ; Ἀσφαλῶς ἡ λέξι ντροπὴ ἔχασε πιά στὸν τόπο μας τὴ σημασία της. Κι' ὁ ἄλλος ὅμως ὁ κ. Καραντῶνης, εἶναι τρῶπος αὐτὸς πού μεταχειρίζεσσι στὶς ἐπιθέσεις του ; Τὶ σχέση ἔχουν σὲ μιὰ καθαρὴ φιλολογικὴ συζήτηση τὸ ἀνακάτωμα οἰκογενειακῶν ἀπορρήτων ; Αὐτοὶ εἶναι οἱ πνευματικοὶ μᾶς ἡγέτες. Καὶ προτρέπουν κι' ἔχουν τὴν ἀξίωση νὰ τοὺς ἀκολουθήσουν ὁ νέοι. Δέν ντρεπόμαστε λιγὰ ἴεμε.

ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Οἱ «Μορφές» δέν μπόρεσαν νὰ ἀνεχθοῦν τὴν κριτικὴ μᾶς γιὰ τὸ βιβλίον τοῦ κ. Δεδούση, πού δημοσιεύθηκε στὸ προηγούμενον φύλλον. Καὶ μιλοῦν περὶ κριτικοῦ γλεντιοῦ καὶ περὶ ἄλλων τινῶν. Ἀφοῦ ὅμως — ὅπως δὲ λένε — τόσο τοὺς ἀρέσουν τὰ κριτικὰ γλέντια, δέν ἔχουν παρά, γιὰ νὰπολαύσουν ἓνα ἀκόμα, νὰ συστήσουν στὸν Δ)τὴ τους νὰ μᾶς στείλῃ τὴν Φεγγαροκτυμένην του. Γιατί ὁ κ. Δεδ. σὺν φρόνιμος ἄνθρωπος θέλησε ν' ἀποφύγῃ ἓνα ἀκόμα κριτικὸ γλέντι μὲ ἀντικείμενον ἔργον τοῦ πάλι. Καὶ κακὸ πρᾶμα εἶναι νὰ γελά καὶ νὰ γλεντᾷ κανένας εἰς βάρος του. Αὐτὰ τὰ λίγα.

Ο «ΠΑΛΜΟΣ»

Μὲ χαρὰ πληροφορηθῆκαμε τὴν ἔκδοσιν τοῦ Παλμοῦ, πού τὴν ἀναγγεῖλαμε στὸ προηγούμενον μᾶς φύλλον. Πρόκειται γιὰ τὸ νέο περιοδικὸ μελέτης καὶ κριτικῆς πού θὰ τὸ ἐκδόσουν δυὸ λογοτέχνες τῆς πόλης μᾶς. Ἀπ' τὴν ἐγκύκλιον πού μᾶς στάλθηκε βλέπομε πῶς τὸ καινούργιον περιοδικὸ θὰ καλύψῃ μιὰ πραγματικὴ ἔλλειψιν τοῦ τύπου μᾶς, γιὰτι θάναι περιοδικὸ μόνο κριτικῆς καὶ μελέτης.

Ἐμεῖς μὲ συμπάθεια βλέπομε τὴν ἔκδοσιν τοῦ νέου περιοδικοῦ καὶ τοῦ εὐχόμεσθε ἐπιτυχία στυχοῦ σκοποῦ καὶ στυς ἐπιδώσεις του.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

(Ἀγγέλομε κάθε βιβλίον πού μᾶς στέλεται ἓνα ἀντίτυπον).

Λάβαμε :

ΒΙΒΛΙΑ

Μελὴ Νικολαΐδῃ «᾿Ασμα ᾿Ασμάτων» Διηγήματα. Σχήμα 8ον σελ. 110 Δραχ. 25 Ἀθήνα 1937.

Ἀντιόχου Κυπρῶλεοντος «Ἡ προῖκα τῆς Μαρτιάννας» Διηγήματα Σχήμα 8ον σελ. 180 Δραχ. 30 Ἀθήνα 1937.

Δημ. Δ. Ζωγράφου «Ἱστορία τῆς παρ' ἡμῖν Γεωργικῆς Ἐκπαιδεύσεως Τόμος Α (ἀπὸ τοῦ 18 αἰῶνος μέχρι τοῦ 1887) Σχήμα 8ον μέγα σελ. 288 Ἐκδοσις τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας Ἀθήνα 1937.

Γλαυκοῦ Ἀλιθέρη «Κρινάκια τοῦ Γιαλοῦ» Ποιήματα σχήμα 8ον σελ. 68 Κύπρος 1924.

Ἰδιοῦ «Ἀπλὴ Προσφορὰ» Ποιήματα σχ. 8ον σελ. 100 Κύπρος 1929.

Ἰδιοῦ «Ἀράχνες» Διηγήματα σχ. 8ον σελ. 168 Δραχ. 25 Ἀλεξάνδρεια 1936.

Πάλη Μιράντου «Νιόβη» ποιήματα, σελ. 32 Δρ. 15 Καρδίτσα 1937.

Κώστα Καλαντζῆ «Ὁ Ἱστορικὸς Ἀμβρόσιος Φραντζῆς» σελ. 40 Ἐκδοσὴ Συλλόγου Πελοποννησίων, Ἀθήνα.

“ΠΑΛΜΟΣ,”

ΔΙΗΜΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΕΛΕΤΗΣ
ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗΣ

Δ)θунτης : ΠΕΤΡΟΣ Σ. ΣΠΑΝΔΩΝΙΔΗΣ
Ἐπιμ. ὕλης: ΑΒΡΑΑΜ Ν. ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ

ΓΡΑΦΕΙΑ : Τοιμοσκῆ 54

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ :

Συνδρομὴ Ἐσωτ. μόνον ἔτησι Δραχ. 60

» Ἐξωτ. » » » 120